

ΕΠΙΣΤΗΜΗ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ, ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ

ΕΤΟΣ Β'.
ΑΡΙΘ. 18

Ἐν Πειραιεὶ Ὀκτώβριος
1884

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΚΑΙ ΕΚΔΟΤΗΣ
Δ. Κ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ Ν. ΜΕΛΕΤΟΠΟΥΛΟΥ

Νομισματική Συλλογή

Ὁραῖον ἀληθῶς καὶ καλλιτεχνικώτατον ἔργον, ἐπὶ πολυτελοῦς ἐκτετυπωμένον χάρτου, πλούσιον δ' ὑπὸ τὴν ἔσφιν τοῦ κειμένου ἐδημοσιεύθη κατ' αὐτὰς, ὁ Κατάλογος τῶν ἀρχαίων συμβόλων καὶ κερμάτων τῆς συλλογῆς Ἀλεξάνδρου Ν. Μελετοπούλου μετὰ τῶν συνημμένων ἀπεικονισμάτων, ὅπερ μετ' εὐχαιρῆσαν χαρᾶς οἱ περὶ τὴν μελέτην τοῦ ἀρχαίου βίου διατρίβοντες τῶν παρ' ἡμῖν ἐπιστημόνων. Ὁ νεαρὸς συγγραφεὺς καὶ κάλλιστος ἡμῶν συμπολίτης, ὁ τοσοῦτον ἐπωφελεῖ χρήσιν τοῦ χρόνου καὶ τοῦ ἰδίου πλούτου ποιούμενος, οὐ σμικρὰν παρέχει συμβολὴν εἰς τὴν ἡμελημένην ἀτυχῶς ἐν Ἑλλάδι νομισματικὴν ἐπιστήμην διὰ τοῦ ἐν λόγῳ δημοσιεύματος τῆς πολυτίμου αὐτοῦ συλλογῆς, εἰς πλουτισμὸν καὶ ταξινόμησιν τῆς ὁποίας ἀπὸ πολλῶν ἤδη ἐνιαυτῶν μοχθεῖ ἀνευδότης καὶ μετὰ φιλαρχαίου ἀληθῶς ζήλου, ποθῶν νὰ διασώσῃ τῆς φθορᾶς, τῆς ἀφανείας ἢ τῆς εἰς τὴν ἀλλοδαπὴν φυγαδεύσεως τὰ νομισματικὰ τῆς Ἑλλάδος μνημεῖα, ἅπερ πλουτίζουσι νῦν τὰς συλλογὰς τῶν εὐρωπαϊῶν, καὶ ἅπερ ἐν τούτοις συνδέονται ἀναποσπάστως πρὸς τὴν φιλογικὴν, τὴν θρησκευτικὴν καὶ τὴν πολιτικὴν καθόλου ἱστορίαν τοῦ ἡμετέρου ἔ-

θνους. Διότι, ὡς ὀρθῶς παρατηρεῖ ὁ κ. Μελετόπουλος, ἐπὶ τῶν ἀρχαίων νομισμάτων, τῶν μικροσκοπικῶν τούτων κειμηλίων, τὰ ὅποια ὁ ἀπλοῦς θεατὴς παρέρχεται συνήθως μετ' ἀδιαφορίας, ἀνευρίσκει τις πολλάκις διασωζομένην τὴν φυσιογνωμίαν τοῦ ἀρχαίου πολιτισμοῦ μετὰ τῶν χρονικῶν αὐτοῦ ἐκάστοτε παραλλαγῶν διευκρινίζων πολλὰς λεπτομερείας ἀμφιβόλους, ὅσας κατέλιπεν ἡμῖν ἀσαφεῖς ἢ σκοτεινὰς ἢ ἱστορικὴ παράδοσις. Ἐν Εὐρώπῃ ἡ σπουδὴ καὶ ἡ περισυλλογὴ τῶν ἀρχαίων νομισμάτων, καὶ δὴ τοῦ ἀρχαίου ἑλληνικοῦ κόσμου, ἐπιδιώκεται μετ' ἀκρατήτου ἐνθουσιασμοῦ, ἐνῶ παρ' ἡμῖν οὐδεμία ἢ ἐλάχιστη ἐδόθη ὄθησις πρὸς διάσωσιν τῶν πολυτίμων τούτων λειψάνων, ὀφειλομένη μόνον εἰς τὰς φιλοτίμους προσπάθειας τῶν κατ' ἡμᾶς νομισματολόγων κ.κ. Α. Πουστολάκα καὶ Π. Λάμπρου, τούτου μὲν καταρτίσαντος ἰδίαν συλλογὴν πλουσιωτάτην, ἐκείνου δ' ἀποθησαυρίσαντος ἐν τῷ ἔθνικῳ νομισματικῷ μουσεῖῳ τὰ πολυτιμώτερα ἐξ αὐτῶν. Ἄλλ' ἰδοὺ νῦν ὁ κ. Μελετόπουλος, ἐξ ἀγνοτάτου ἀφορμώμενος ἀρχαιολογικοῦ ζήλου καὶ ἐξ ἀδόλου πρὸς τὴν ἀρχαίαν τῆς Ἑλλάδος δόξαν ἔρωτος ἐμπνεόμενος, περισυλλέγων εἰς τὴν ὁσημέραι πλουτιζομένην ἀδρῶς σπανίαν αὐτοῦ νομισματικὴν συλλογὴν πᾶν ὅ,τι διασώζεται νομισματικὸν μνημεῖον, ποθῶν νὰ καταστήσῃ αὐτὴν ἐφάμιλλον τῶν ἐν τοῖς εὐρωπαϊκοῖς μουσεῖοις καὶ ἱκανοποιῶν οὕτω αἰσθημα ἔθνικῆς πλέον φιλοτιμίας. Διότι ἀναντιρρήτως ἢ πρὸς τὰ κειμήλια ταῦτα ἀδιαφορία καὶ ἐξ ἀγνοίας περιφρόνησις ἡμῶν τῶν νεωτέρων προεκάλει τὸν μυκτηρισμὸν καὶ τὸν οἶκτον τῶν ξένων περισυλλεγόντων μετὰ θρησκευτικῆς εὐλαθείας πᾶν ὅ,τι, καὶ τὸ ἐλάχιστον, διέσωσεν ἑλληνικὸν ἐκ τοῦ ἀρχαίου πολιτισμοῦ ἢ δίνῃ τῶν αἰῶνων. Καὶ ἀληθῶς τὸ ἔργον τοῦ κ. Μελετοπούλου μίαν ἡμέραν καταστήσει-

ται ἔθνικῷ μονοῦ ἐνδιαιρέσει καὶ στοργῆς ἔργον. Ἡθελώμεν ποιῆσαι διεξοδικώτερον καὶ ἀναλυτικώτερον τὸν λόγον ἐπὶ τοῦ συγγράμματος τούτου τοῦ κ. Μελετοπούλου. Ἄλλ' ἀντὶ πάσης ἐτέρας κρίσεως ἀρκούμεθα σήμερον νὰ παραθέσωμεν ὧδε, ὡς ἔχει, τὸν πρόλογον τοῦ συγγραφέως, τὸν ἐν ὀλίγαις γραμμαῖς ἐξηγουῦντα ἐπαρκῶς τὴν σπουδαίαν σημασίαν τῶν νομισματικῶν μνημείων, καὶ ὅν πεποιθημεν ὅτι μετ' ἀπληστίας θέλουσι διέλθει οἱ ἀρχαιοφίλοι τῶν ἡμετέρων ἀναγνωστῶν.

Ἴδού ὁ πρόλογος ἐπὶ λέξει :

« Ἡ νομισματικὴ, ἡ ἐπιστήμη ἡ ἐξετάζουσα τὰ τῶν λαῶν νομίσματα καὶ ἰδίᾳ τὰ τῶν ἀρχαίων, ἡ ἐπιστήμη ἐκείνη, δι' ἧς πρακτικώτερον μαθαίνομεν τὰ ἦθη, τὰ ἔθιμα, τὰς θρησκευτικὰς καὶ πολιτικὰς παραδόσεις, τὴν ἐμπορικὴν κίνησιν ἅπαντα, ἐν ἐνὶ λόγῳ, τὸν βίον τῶν προγόνων ἡμῶν, παρημελήθη ἐν Ἑλλάδι, ἡ δὲ σπουδὴ αὐτῆς ὡς σχολαστικὴ τοῦ χρόνου σπατάλη παρὰ τῶν πολλῶν ἐθεωρήθη. Ἐν ᾧ ἐν Εὐρώπῃ μετὰ ἰδιαίτερας ὄντως προσοχῆς τὰ νομισματικὰ τῆς Ἑλλάδος μνημεῖα ἐξετάσθησαν, ἐδημοσιεύθησαν καὶ πλοῦτον ἀκένωτον τῆ καθόλου ἐπιστήμῃ τῆς ἀρχαιολογίας προσήνεγκον, ἐν τῇ κλασικῇ τῆς ἀρχαιότητος χώρᾳ ἐν δευτέρᾳ μοίρᾳ ἐτάχθησαν οἱ ἀντιπρόσωποι, ὡς εἰπεῖν, τῆς ἀρχαίας ἡμῶν εὐκλείας καὶ δόξης.

Ἄν ἐν τῇ ἑλληνικῇ φιλολογίᾳ θαυμάζομεν τὰ ἔργα τῶν ἐνδόξων ποιητῶν καὶ συγγραφέων, ἐν τῇ καλλιτεχνίᾳ τὰ ἔργα τοῦ Φειδίου, τοῦ Πραξιτέλους, τοῦ Πολυκλείτου, τοῦ Καλλιμάχου, τοῦ Ἰκτινίου, τοῦ Παιωνίου καὶ τοσοῦτον ἄλλων φωτόβλων ἀστέρων τοῦ ἀρχαίου καλλιτεχνικοῦ κόσμου, ἐν τοῖς νομίμασιν, ἐν τοῖς μικροσκοπικοῖς τούτοις ἀριστουργήμασι, θαυμάζομεν σειρὰν ἀτελεύτητον ἀγνώστων τῇ ἱστορίᾳ ἀριστοτεχνῶν.

Ἐπὶ τῶν ἀθηναϊκῶν τετραδράχμων τῶν χρόνων τοῦ Περικλέους βλέπομεν πλειστάκις τοῦς τύπους ἐκείνους τοῦ θεοῦ κάλλους, ὃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ εἰς τὴν γῆν κατεβίβασαν οἱ ἀθάνατοι ἐκείνοι ἀριστοτέχναι, ἐπὶ πλείστον δὲ νομισμάτων διορῶμεν τὴν λεπτότητα τῆς τέχνης, δι' ἧς τὸ καλόν, τὸ ἀρελὲς ἀποτυπῶνται ἐν κινήσει θαυμασίᾳ. Δὲν ὑπάρχει πόλις ἑλληνικὴ, μᾶλλον δ' εἰπεῖν, πᾶσα ἑλληνικὴ δημοκρατία ἔχει νὰ ὑποδείξῃ ἔργα καλλιτεχνίας.

Τὸ νόμισμα ἐν τῇ ἀρχαιότητι, ἡ εἰκὼν τῆς αὐτονομίας, τὸ σύμβολον τῆς αὐτοδιοικουμένης πολιτείας, διεφύλαξεν ἱερὰ μνημεῖα συντέλεσαντα εἰς τὸ μεγαλεῖον τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος. Ναοὶ καὶ θεᾶτρα, ἀκροπόλεις καὶ τείχη, ἀγάλματα καὶ πᾶν, ὅτι τῷ Δῆμῳ ὡς ἱερὸν ἐθεωρεῖτο, ἀπεικονίζετο ἐπὶ τῶν ἐν κυκλοφορίᾳ νομισμάτων. Ἐπὶ τῶν ἀθηναϊκῶν διεφυλάχθη ὁ σεβαστὸς τῆς ἀκροπόλεως βράχος, ὁ Παρθενών, ἡ ὠπλισμένη προστάτις τῆς πόλεως, τὸ Διονυσιακὸν θεᾶτρον, τὸ ἐν Δῆλῳ ἄγαλμα τοῦ Ἀπόλλωνος, ἐπὶ δὲ τῶν τῆς Ἐπιδαύρου τὸ ὑπὸ τοῦ Παιωνίου ἀναφερόμενον ἄγαλμα τοῦ Ἀσκληπιῦ, ἐπὶ δὲ τῶν τῆς Ἡλίδος τὸ φημιζόμενον τοῦ ἀετοφόρου

Διὸς ἄγαλμα, μυρία δὲ ὅσα ἀγάλματα ἀναφερόμενα ὑπὸ τῶν συγγραφέων ἐπὶ τῶν νομισμάτων ἐχαράχθησαν καὶ ἀκριβῶς ἀπεικονίσθησαν. Ἐντεῦθεν ἀριθμῶς δεικνύται ἡ πρὸς τὴν ἀρχαιολογίαν προσγιγνομένη ὠφέλεια ἐκ τῆς σπουδῆς τῆς ἀρχαίας νομισματικῆς.

Ἄλλὰ καὶ τῇ μυθολογίᾳ καὶ τῇ φιλολογίᾳ συμβάλλει μεγάλως ἡ τῶν ἀρχαίων νομισμάτων σπουδὴ καὶ μελέτη. Θεοὶ καὶ θεαί, ἥρωες καὶ ἡμίθεοι, θεότητες τῶν δυνάμεων τῆς φύσεως, ποταμοὶ ἐν προσωποποιήσει, ἅπας μίᾳ λέξει ὁ θρησκευτικὸς βίος ἅπαντ' ἐφ' ὅλων τῶν νομισμάτων τοῦ ἀρχαίου κόσμου, νέα δὲ ὀνόματα ἀρχόντων, ἀρχῶν, νηῶν, ἐπιστατῶν ἐπὶ τοῦ ἀργυροκοπέου, νέα λέξεις τῶς ἄγνωστοι καθ' ἑκάστην προστίθενται τῷ ἑλληνικῷ λεξικῷ καὶ ἡ ὀρθογραφία πλείστον ὁσῶν μεταβάλλεται.

Ὅπως δὲ χάριτας ὀφείλει τῇ ἐπιστήμῃ αὐτῇ ἡ ἱστορία καὶ ἡ γεωγραφία εἶναι τοῖς πᾶσι δῆλον. Δι' αὐτῆς προσδιορίζομεν ἀκριβέστερον τὴν θέσιν πόλεων ἀγνώστων καὶ νῦν ἐρήμων, κατανοοῦμεν ἄλλων τὰς πολιτικὰς διαιρέσεις, τὰς συμμαχίας καὶ σχέσεις, (ἀρκεῖ ν' ἀναφερόμεν ἐνταῦθα τὴν σειρὰν τῶν νομισμάτων τοῦ Ἀρχαίου συνδέσμου, τὴν σειρὰν τῶν ἀποικιακῶν νομισμάτων τῆς Κορίνθου), πιστοποιοῦμεν τὴν διαδοχὴν τῶν βασιλείων τῶν αὐτοκρατόρων καὶ δὴ τῶν βυζαντινῶν καὶ ἄπειρον ἀριθμὸν ἀρχόντων χρονολογῶς κατατάσσομεν.

Τῇ δὲ πολιτικῇ οικονομίᾳ παρέχει τὴν λύσιν πολλῶν νομισματικῶν ζητημάτων, τὴν σχέσιν τούτοις τοῦ νομίσματος πρὸς τὰ πράγματα, τὴν ἀξίαν τοῦ μετάλλου, τὴν βᾶσιν τῆς νομισματικῆς μονάδος, ἐν ἄλλαις λέξεσι, κατὰ τὸν σοφὸν νομισματολόγον Φραγκίσκον Λενορμάν, « ἅπαντα τὰ νομισματικὰ ζητήματα τῶν νεωτέρων κοινωνιῶν συνεζητήθησαν ἤδη ἐν τῇ ἀρχαιότητι ».

Ἐν Εὐρώπῃ, ἐν Ἀσίᾳ καὶ Ἀφρικῇ καὶ κατ' ἐξοχὴν ἐν τοῖς παραλίοις τῆς Μεσογείου θαλάσσης καὶ τοῦ Εὐξείνου Πόντου εὕρηνται κατὰ ἑκατοντάδας ἀθηναϊκὰ πεντάδραχμα δηλοῦντα τὴν ἔκτασιν τοῦ ἀττικοῦ ἐμπορίου, τὴν ἐπιρροήν, τὸν πλοῦτον τῆς ἀθηναϊκῆς δημοκρατίας. Λαοὶ βάρβαροι καὶ πεπολιτισμένοι ἠγάπων τὸν καθαρὸν τοῦ Αζυρίου ἄργυρον, τὰς λαυρευτικὰς γλαυκὰς καὶ ἀντ' αὐτῶν ἐδίδον τοῖς Ἀθηναίοις πᾶν ὅτι παρήγον αἱ χώραι αὐτῶν, ἠγάπων « τὰς ἐξ Ἀθηνῶν παρθένους ὅτε ἔφερε Παλλάς », τοὺς καλοὺς τῆς Κορίνθου πώλους, τὰς στυλινὰς τῆς Αἰγίνης χελώνας, τὰς ἐλαφράς τῆς Σικυῶνος περιστεράς, τοὺς ἀεροβάμυνας ἀετοὺς τῆς Ἡλίδος, τοὺς ἀγρίους τοῦ Ἄργους λύκους καὶ τὰς χρυσὰς τῆς Αἰτωλίας παρθένους. Τὸ νόμισμα ἐπισκέπτετο τὸν γνωστὸν τότε κόσμον ἀπὸ τῶν Ἡρακλείων στηλῶν μέχρι τῶν Ἰνδιῶν καὶ ἀπὸ τοῦ Κιμμερίου Βοσπόρου μέχρι τῶν ἐνδοτάτων τῆς Ἀφρικῆς μερῶν. Ἐκ τῆς μεγάλης δὲ ταύτης κινήσεως τοῦ νομισματικοῦ πλοῦτου παρὰ τοῖς ἀρχαίοις καθαρῶς δεικνύται ἡ ζωὴ, ἡ κίνησις, ἡ ἐργασία, ἡ ἔκτασις τοῦ ἐμπορίου τῶν ἑλληνικῶν πολιτειῶν.

Ἄλλὰ τίς δὲν συγκινεῖται, ὅταν ἐν τῇ νομισματικῇ συλλογῇ βλέπει τοὺς ἀντιπρόσωπους χιλίων ἑλληνικῶν δημοκρατιῶν, ὅταν ἐπὶ τῶν νομισμάτων ἀναγινώσκῃ : Ἀθηναίων, Λακεδαιμονίων, Κορινθίων, Ἐλευσινίων, Μεγαρέων, Βοιωτῶν, ὅταν ἐν στεφάνῳ δάφνης τοὺς ἀγῶνας τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων ; Ἀσκληπεία, Ἡρακία, Ἴσθμια, Νέμεα, ἐπὶ δὲ τῶν πλοίων τοῦ Ἀθηναϊκοῦ καὶ Κερκυραϊκοῦ ναυστάθμου : Νίκαια, Ἐλευθερία, Εὐνομία, Δημοκρατία, ὀνόματα ἐγκεχαράχμενα ἐπὶ τῶν ἐν κυκλοφορίᾳ νομισμάτων, ὀνόματα ἀποτελοῦντα τὸν κώδικα, ὡς εἰπεῖν, τῶν ἀνεξαρτήτων Δήμων ; Τίς δὲν αἰσθάνεται ὑγροὺς τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀπέναντι τῶν ἱερῶν τούτων μνημείων καὶ δὲν ἀνυπολόγηται τὸ σεβασθὲν πῦρ τῆς ἐλευθερίας ; Τίς τέλος δὲν ἠθέλη ἐπιθυμῆσαι νὰ βλέπῃ αἰώνιος τὸν Θεὸν τοῦ καὶ τὸν Δῆμόν του διὰ μυρίων παραστάσεων ἀπεικονιζομένους ἐπὶ τῶν νομισμάτων τῆς πατρίδος του ; Ἐπεσαν δυστυχῶς τὰ ἀγάλματα τοῦ Διὸς καὶ τοῦ Δήμου, τὰ ἐν τῇ Πειραικῇ ἀγορᾷ ἰστάμενα, καὶ τὸ ἑλληνικὸν πνεῦμα, τὸ φύσει φιλελευθέρων, τὸ πραγματώσαν τὴν ἀφρημένην καθ' ἡμᾶς ἔνοιαν τῆς Δημοκρατίας ἐν τῷ ἀρχαίῳ κόσμῳ, περιήλθεν εἰς τὴν σφαῖραν τῆς ψυχρᾶς πραγματικότητος τοῦ σημερινοῦ πολιτισμοῦ.

Ἡμεῖς δὲ οἱ νεώτεροι Ἕλληνες εἰς τὰ ἱερὰ ταῦτα μνημεῖα κατὰ μέγα μέρος ὀφείλομεν τὴν ἐλευθερίαν τῆς πατρίδος ἡμῶν. Ἄνδρες φιλέλληνες, ἐστεμμένοι συγγραφεῖς καὶ ποιηταὶ ἐπ' ἄκρου εἰς ἄκρον τὴν δούλην Ἑλλάδα ἐπισκέφθησαν, τὰ λείψανα αὐτῆς μετὰ θρησκευτικῆς εὐλαβείας ἐμελέτησαν καὶ τῇ παντοδυναμίᾳ Εὐρώπῃ ἐπέβαλον τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος. Ἐντεῦθεν ἡ ἄπειρος πρὸς ταῦτα ἐυγνωμοσύνη ἡμῶν καὶ ἡ ἐπιβαλλομένη μελέτη τῆς ἀρχαίας νομισματικῆς.

Εἰς τὴν κατάταξιν τῶν νομισμάτων τῆς ἐμῆς συλλογῆς ἠκολούθησα τὸ παραδεδομένον ἐν Εὐρώπῃ σύστημα, τὸ ἐπιτιθέμενον ἐν τῷ πολυτίμῳ συγγράμματι τοῦ σοφοῦ Eekhel, *Doctrina numorum veterum*, ἀλλὰ καὶ τοὺς δοκιμωτέρους νομισματολόγους ὑπ' ὄψει εἶχον καὶ ἰδίᾳ τὸν J. Sabatier καὶ τὸν H. Cohen εἰς τὴν σειρὰν τῶν Ῥωμαίων καὶ βυζαντινῶν αὐτοκρατόρων, πλείστον δὲ νομισμάτων τὴν ἀπονομήν ὀφείλω τῷ Ἀχ. Ποστολάκῃ, νομισματογνώμονι τοῦ Ἐθνικοῦ νομισματικοῦ μουσείου.

Ἐν τῇ ἐμῇ δὲ συλλογῇ κείνται ἐν ὅλῳ 6,478 νομίσματα, σύμβολα, κεράμια καὶ μολυβδόβουλλα, ἐξ ὧν 127 χρυσὰ καὶ ἐξ ἠλέκτρον, 1,74 ἄργυρᾶ, 3616 χαλκᾶ, 1 σιδηροῦν, 987 ἐκ μολύβδου καὶ 2 ἐξ ὀππῆς γῆς.

Εἰς τὴν σύνταξιν δὲ τοῦ παρόντος καταλόγου ὑπογραμμῶν εἶχον τοὺς δημοσιευθέντας μέχρι σήμερον καταλόγους τῶν εὐρωπαϊκῶν νομισματικῶν μουσείων, ἰδίᾳ δὲ τὸν τοῦ ἡμετέρου. Εἰς τὴν προσαρτηθεῖσαν δὲ περιγραφὴν καὶ ἐρμηνείαν ἐβδόμηκοντα νομισμάτων παρεδέξαμην, μετὰ τὴν διὰ μονογραμμάτων δῆλωσιν τοῦ μετάλλου, τὴν τοῦ γάλλου Mionnet κλίμακα διὰ τὴν διάμετρον, καὶ τὸ γαλλικὸν δεκαδικὸν σύ-

στημα εἰς γραμμάρια μετὰ τῶν ὑποδιαίρέσεων αὐτῶν διὰ τὸν σταθμὸν.

Διήρηται δὲ ὁ κατάλογος εἰς δύο μέρη. Καὶ τὸ μὲν πρῶτον περιλαμβάνει τὰ νομίσματα τῶν χωρῶν, ἔθνων, πόλεων καὶ βασιλείων, τὰ σύμβολα καὶ τὰ κεράμια, τὸ δὲ δευτέρον τὰ τῆς Ῥωμαϊκῆς δημοκρατίας καὶ τῶν Ῥωμαίων αὐτοκρατόρων. Προσῆρτηνται δ' ἐν τέλει πέντε ἀλφαιβητικοὶ καὶ χρονολογικοὶ πίνακες καὶ ἐν παραρτήματι περιγραφὴ καὶ ἐρμηνεία νομισμάτων τινῶν ἀνεκδότων ἢ σπανίως εὑρισκομένων, ἀπεικονισθέντων δ' ἐν τέτταρσι χαλκογραφικοῖς πίναξι.

Ἐκτὸς δὲ τῶν νῦν δημοσιευμένων ὑπὲρ τὰ 150 νομίσματα τῆς συλλογῆς ταύτης, μοναδικὰ ἢ ἐνδιαιρέοντα, δημοσιευθῆσονται προσεχῶς ἐν ἰδίῳ τεύχει ὡς καὶ ἡ πλουσία τῶν μολυβδίνων συμβόλων σειρὰ. Ἡ ἔκδοσις ἐν τῇ Ἑλληνικῇ γλώσσῃ τῶν νομισμάτων καὶ νομισματικῶν μνημείων τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος ἔσται τὸ μόνον τοῦ βίου μου ὄνειρον.

Ἐγραφον ἐν Πειραιεῖ κατὰ μῆνα Ἰούλιον 1884.

ΔΑΕΞΑΝΔΡΟΣ Ν. ΜΕΛΕΤΟΠΟΥΛΟΣ.

ΤΟ ΔΡΑΜΑ ΠΑΡΑ ΤΟΙΣ ΙΣΠΑΝΟΙΣ

ΠΙΕΤΡΟΣ ΚΑΛΔΕΡΩΝ

Ἐὰν ἐν τοῖς νεωτέροις ἔθνεσιν οἱ Ἴσπανοὶ μετὰ τῶν Ἀγγλικῶν καὶ Γερμανῶν κατώρθωσαν νὰ ποικτήσωσι καθαρῶς ἔθνικὸν θεᾶτρον ἐν τῷ προσώπῳ ἐξόχων ποιητικῶν διανοῶν, πνευμάτων, ἅτινα κατώρθωσαν νὰ συγκινήσωσι ἐπὶ αἰῶνας καὶ διδάσκωσι τοὺς ἑσφύλους αὐτῶν καὶ τῶν ξένων τὸν θαυμασμὸν νὰ ἐπισύρωσιν — ἡ Ἰσπανία, παρ' ἧς τὸ θεᾶτρον ἀνεπτύχθη καὶ ἐξίκετο εἰς θαυμασίαν τῷ ὄντι περιωπῆν, μέγα μέρος τῆς δραματικῆς αὐτῆς δόξης ὀφείλει εἰς τὸν Πέτρον Καλδερώνα Δε-Λα-Βάρκαν, ὅστις, τελευταῖος ἐρχόμενος κατὰ τάξιν ἐν τῷ χρυσῷ τῆς Ἰσπανικῆς δραματικῆς φιλολογίας αἰῶνι, εἶνε ὅμως σήμερον ὁ διασημώτερος, ὁ δημοτικώτερος ἐν τῷ φιλολογικῷ κόσμῳ τῆς Εὐρώπης καὶ δύνανται αἰνεῖ νὰ γρηπιμεύσῃ ὡς κλειῆς φιλολογικῆ πρὸς τὴν γνῶσιν καὶ κατανόησιν τῶν προγενεστέρων Ἰσπανικῶν δραματικῶν προϊόντων. Περὶ τοῦ βίου τοῦ Πέτρον Καλδερώνα ὀλίγα γνωρίζομεν, καθ' ὅσον ὁ πρῶτος αὐτοῦ βιογράφος Don Juan de Vera—Tassis y Villaroel, τὸν ὁποῖον ἐτίμα διὰ τῆς φιλίας του ὁ μέγας ποιητῆς, κατέλιπεν ἡμῖν ξηρὰς τινὰς σημειώσεις μόνον, αἵτινες βεβιαῖως δὲν δύναται νὰ πληρώσωσι τὰς ἀπαιτήσεις τῶν θαυμαστῶν τοῦ ποιητοῦ, οὐδὲ τὸν χαρακτῆρα πλήρους βιογραφίας νὰ περιβληθῶσι. Ὁ Πέτρος Καλδερώνας ἐγεννήθη ἐν Μαδρίτῃ περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ XVI

άντλων τὸν μῦθον, εἴτε ἀπὸ τῆς Ἑλληνικῆς πάλιν ἢ Ῥωμαϊκῆς ἱστορίας, κατορθοῖ νὰ βλέπῃ τὰ πράγματα ὑπὸ τὸ τοπικὸν πρῖσμα τῶν χρόνων του καὶ νὰ χρωματίζῃ τοὺς διαφορῶν χαρακτῆρας, μετὰ πολλῆς τῆς ἀληθείας τέχνης, δι' ἰσπανικοῦ χρωστικῆς. Κατορθοῖ τοῦτέστιν ὁ μέγας τεχνίτης, ἀπ' ἄλλων χρόνων καὶ ἄλλων τόπων ἀντλῶν τὸν μῦθον, νὰ μεταφωτιστῇ ἐπιτυχῶς εἰς τὸ ἰσπανικὸν ἔδαφος τὴν ὑπόθεσιν καὶ καθαρῶς Ἰσπανικὴν νὰ καλλιερῇ καὶ ἀναπτύσῃ αὐτήν. Μήπως τοῦτο δὲν εἶνε τὸ μέγα τῆς ποιήσεως καθῆκον; Ἡ μήπως κατορθοῦσι τι οἱ ποιηταὶ οἱ, ἐν τῷ ζήλῳ τῆς πίστεως ἐν τῇ ἀπεικονίσει, προβάλλοντες ψυχρὰ νευρόσπαστα παρελθόντων χρόνων καὶ τόπων πρὸ τῶν ὁμμάτων τῶν συγχρόνων θεατῶν, οἵτινες νυσταλέοι παρακολουθοῦσι θέαμα ψυχρὸν καὶ ἄκαιρον ἀνελεσόμενον ἐν νεκρικῇ μεγαλοπρεπείᾳ πρὸ αὐτῶν;

Περὶ τὸ ὕψος, ἐν τέλει, τὰς ἀλληγορίας, τὰς εἰκόνας, τὴν φράσιν ὁ Καλδερῶν, ἐκτὸς ἐλαττωμάτων τινῶν ἄτινα ἐκάκισαν αὐτῷ οἱ κριτικοὶ, καταφαίνεται ἐπίσης θαυμάσιος.

* *

Τοιοῦτος περίπου ἐν σκιαγραφίᾳ ὁ τελευταῖος τῆς Ἰσπανίας δραματικὸς, μετὰ τὸν ὁποῖον κλείει τὰς πύλας τοῦ τῷ Ἰσπανικῷ θεάτρῳ. Ὑπάρχουσιν ἐν τῷ βίῳ τῶν λαῶν, ὡς ἐν τῷ βίῳ τῶν ἀνθρώπων, φωτεινὰί περίοδοι μακρὰί ἢ σύντομοι, καὶ ἐν ταῖς περιόδοις ταύταις ἀποκτῶσιν οἱ λαοὶ τοὺς μεγάλους αὐτῶν ἀνδρας, τὰ φωτεινὰ μετὰίωρα ἐν τοῖς γράμμασιν ἢ τῇ τέχνῃ. Αἱ περίοδοι αὗται ἀτυχῶς δὲν διαρκοῦσιν ἐπὶ πολὺ, οὐδὲ συχνάκις ἐπισκέπτονται λαόν τινα. Ἴδου αἱ Ἀθηναίαι ἐπὶ Περικλέους, ἴδου ἡ Ῥώμη ἐπὶ τοῦ Αὐγούστου! Ὁ Καλδερῶν κλείει ὅπισθεν αὐτοῦ τὰς πύλας τοῦ Ἰσπανικοῦ θεάτρου, ἀλλ' ἀνοίγει εἰς τὸν ποιητικὸν τῆς Εὐρώπης κόσμον νέας ἐμπνεύσεων τρίτους καὶ πολλοὺς ἀποκτῶσιν τοὺς μιμητὰς καὶ μεταφραστὰς. Κατὰ τὸν XVII καὶ XVIII αἰῶνα ἐμπνέει τοὺς Γάλλους ποιητὰς, κατὰ τὸν XVIII πάλιν τοὺς Ἰταλοὺς, ἐν οἷς τὸν διάσημον Gozzi. Καὶ ἐπὶ τέλους κατὰ τὸν παρελθόντα αἰῶνα ἐν Γερμανίᾳ ὁ Γκαίτε¹ καὶ Schlegel τὸν μεταφράζουσι καὶ τὸν μιμοῦνται. Μέγας τῆς ἀληθείας, ἀναφωνοῦμεν μετὰ τοῦ Hinard καὶ ἡμεῖς, καταστρέφοντες τὸν λόγον, μέγας ἀληθῶς ὁ ἄνθρωπος καὶ ὁ ποιητῆς, τοῦ ὁποῖου αἱ ἐμπνεύσεις συγκινοῦσι καὶ διδάσκουσι καὶ τέρπουσι λαοὺς, τόσο διαφόρου πνεύματος καὶ χαρακτῆρος!

Ἐν Πειραιῖ, κατὰ Σεπτέμβριον 1884.

ΠΕΤΡΟΣ Κ. ΑΠΟΣΤΟΛΙΑΝΗΣ.

1) «Προμηθεὺς καὶ Πανδώρα».

ΘΕΑΤΡΟΝ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

Τὸ κατασκευασθῆσόμενον δημοτικὸν θέατρον οὗτινος τὸ σχέδιον ἐξεπόνησεν ὁ εὐδόκιμος μηχανικὸς τοῦ δήμου κ. Ι. Λαζαρέμης ἐξωτερικῆς τάξεως Κορινθιακῆς παρουσιάζει ὄψιν μεγαλοπρεπῆ καὶ ἐπιβάλλουσαν. Τὸ μῆκος τῆς κυρίας οἰκοδομῆς εἶνε 45 μέτρων τὸ δὲ πλάτος 34. Εἰς τὸ μῆκος τῆς οἰκοδομῆς δὲν συμπεριελήφθησαν τὰ ἐκ μαρμάρου προπύλαια καὶ αἱ ἐξωτερικαὶ κλιμακες. Τὸ ὕψος τοῦ θεάτρου ἐν τῇ σκηνῇ εἶνε 30 μέτρων ἤτοι 10 μέτρων ἡ σκηνή, 10 ὑπὸ τὴν σκηνὴν καὶ 10 ὑπὲρ αὐτήν. Τὸ πλάτος τοῦ ἀνοίγματος τῆς σκηνῆς εἶνε 21 μέτρων τὸ δὲ ὕψος 13.50 ἀπὸ τῆς κορυφῆς τοῦ θόλου. Δεκαεπτὰ δὲ τὸ βάθος αὐτῆς. Ἡ τοποθεσία τοῦ θεάτρου ἐν τῷ τετραγώνῳ τῶν δημοτικῶν οἰκοδομῶν τῆς πλατείας Κοραῆ εἶνε προσφορωτάτη, διότι ἐνεκεν τῆς κλήσεως τοῦ ἐδάφους ἀνερχομένης εἰς 0,07 κατὰ γραμμικὸν μέτρον, δυνατὴ καθίσταται ἡ κατ' εὐθείαν εἰσοδος εἰς τὴν πλατεῖαν τοῦ θεάτρου δι' ὀλίγων ἐξωτερικῶν βαθμίδων, πλευρικῶς δὲ ἡ κατασκευὴ δέκα ἀποθηκῶν ἐξ ὧν οὐκ ὀλίγον εἰσὸδῆμα θέλει ἔχει ὁ δῆμος.

Διὰ τὴν ἐσωτερικὴν διάταξιν τοῦ θεάτρου ἐλήφθη βάσις τὸ θέατρον τοῦ Ὠδείου τῶν Παρισίων (théâtre d'Odéon) γενικῶς παραδεχόμενον παρ' ὅλων τῶν ἀρχιτεκτόνων, διὰ τὴν καλὴν αὐτοῦ ἐσωτερικὴν διάταξιν. Ὑπὸ τῆς αὐτῆς βάσεως ἐνεπνεύσθη ὀνοματικῶς ἀρχιτέκτων ὁ κ. Fischer διὰ τὴν κατασκευὴν τοῦ θεάτρου τοῦ Μονάχου, φημιζομένου ὡς ἐκ τῶν καλλιτέρων τῆς Εὐρώπης. Παρελήφθη ἡ ἰσόπεδος σχεδὸν τῆς πλατείας σειρά τῶν θεωρείων καθόσον παρετηρήθη ὅτι ὀλίγοι αὐτὴν συχνάζουσι, τοιοῦτοτρόπως ἐλόκληρος ὁ χώρος τοῦ πετάλου ἐδόθη εἰς τοὺς ἐν τῇ πλατείᾳ θεατὰς. Ἡ πρώτη σειρά τῶν θεωρείων ἐτοποθετήθη εἰς 3 μέτρων μέσον ὕψος ἀπὸ τῆς πλατείας.

Τὸ θέατρον περιέχει τρεῖς σειρὰς θεωρείων καὶ τὸ ὑπερῶν. Ἐκάστη δὲ σειρά περιέχει 23 θεωρεῖα χωριζομένων ἀλλήλων δι' ἡμιφραγμάτων, ὅπως μὴ ἐμποδίζηται ἡ θέα τοῦ ἐσωτερικοῦ τῆς σκηνῆς εἰς τοὺς καθήμενους ὅπισθεν τῆς πρώτης σειρᾶς διὰ τὸν αὐτὸν λόγον τὰ θεωρεῖα προεξέχουσι τῶν τοίχων τοῦ πετάλου ἐν εἰδὲ ἐξωστῶν ἄνευ οὐδενὸς στηρίγματος. Ὁ ὀλικὸς ἀριθμὸς τῶν θεωρείων εἶνε 69.

Τὸ ὑπερῶν σχηματίζεται ἀμφιθεατρικῶς διὰ τριῶν σειρῶν βαθμίδων ἢ καθισμάτων. Τὸ ὕψος τῶν θεωρείων εἶνε 2.30 τὸ πλάτος 1.80—2.00 καὶ τὸ βάθος 2. Ἡ διάμετρον δὲ τοῦ ἡμικυκλίου πετάλου τῆς πλατείας 16.

Ὡς πρὸς τὴν χωρητικότητά τὸ θέατρον περιλαμβάνει ἐν τῇ πλατείᾳ 600, ἐν τοῖς 69 θεωρείοις 414 ἐν τῷ ὑπερῶν 300, ἤτοι ἐν ὅλῳ 1314 ἐν ἀνάγκῃ δὲ καὶ 1500 θεατὰς.

Ὡς πρὸς τὰς ἐξόδους αὗται εἰσι διὰ μὲν τοὺς ἐν τῇ πλα-

τεῖα καὶ θεωρεῖοις θεατὰς πέντε διὰ δὲ τοὺς ἐν τῇ σκηνῇ ὑποκριτὰς δύο. Ἐκ τῶν ἐξόδων τούτων τρεῖς μὲν εἰσὶν ἐπὶ τοῦ μετώπου, ἀνὰ μία δὲ ἐφ' ἐκάστης τῶν πλαγιῶν ὄψεων. Ἡ ἐκ τῶν θεωρείων ἀναχώρησις ἐκτελεῖται δι' ἐξ εὐρυχωρῶν κλιμακῶν, ἐξ ὧν τέσσαρες ἄγουσι πρὸς τὰς ἐξόδους τοῦ μετώπου αἱ δὲ ἕτεραι δύο πρὸς τὰς ἐξόδους τῶν πλαγιῶν ὄψεων.

Ἀπεδείχθη, καὶ ἐκ τῶν νεωστὶ δυστυχημάτων ἐπιστοπορήθη ὅτι ἐν περιπτώσει πυρκαϊᾶς τὸ καλλίτερον θέατρον εἶνε ἐκείνο ὅπερ παρουσιάζει τὰς περισσοτέρας ἐξόδους.

Πρὸς πρόληψιν ὁμοῦ τοιοῦτου δυστυχήματος ἐλήφθη ὑπ' ὄψιν ἡ κατασκευὴ διπλῶν δεξαμενῶν, ἐξ ὧν μία μεταξὺ σκηνῆς καὶ πλατείας κατὰ τὴν θέσιν τῆς ὀρχήστρας, καὶ ἡ τοποθετήσις μεταλλικοῦ παραπετάσματος ἀπομονοῦντος τὴν πλατεῖαν ἀπὸ τῆς σκηνῆς.

Ἡ εἰσοδος τοῦ θεάτρου εὐρύχωρος παρουσιάζει καὶ τὴν ὄψιν καλὴν, σειρά κίονων ἀνατοκρινέται δὲ εἰς τὰ ἄκρα τῶν μαρμαρίνων κλιμακῶν, αἵτινες ἄγουσιν εἰς τὰς αἰθούσας τοῦ θεάτρου (foyer). Ἐν τῇ ἰσοπέδῳ τῆς πλατείας δύο εὐρύχωρα καφενεῖα, μήκους ἕκαστον 14 μέτρων καὶ πλάτους 5 ἔσσονται εἰς τὴν διάθεσιν τῶν ἐν τῇ πλατείᾳ θεατῶν. Εἰς ὕψος 5.60 ἀπὸ τοῦ ἐδάφους τῆς εἰσοδῶν ὑπάρχουσιν αἱ αἰθούσας τοῦ θεάτρου (foyers, ἐξ ὧν ἡ μείζων ἢ ἐπὶ τοῦ μετώπου ἔχει πλάτος 8 μ. καὶ μήκος 32 σειρά δὲ 16 μαρμαρίνων στύλων περὶ τὰ χεῖλη τῶν κλιμακῶν καθιστᾷ τὴν ὄψιν τῆς αἰθούσης ταύτης μεγαλοπρεπεστάτην. Ἀπέναντι τῶν θεωρείων ὑπάρχουσι ἕτεραι δύο αἰθούσας ἀνατοκρινόμεναι εἰς τὰ καφενεῖα τῆς πλατείας καὶ τῶν αὐτῶν διαστάσεων μὲ ἐκείνα.

Ὁ ἀερισμὸς τοῦ θεάτρου ἐκτελεῖται κατὰ τὸ μέσον τῆς ὀροφῆς τοῦ πετάλου πρὸς τοῦτο δὲ καὶ ὡς πρὸς τὴν θερμῶσιν ἐν καιρῷ χειμῶνος, μολονότι διὰ τὸ κλίμα ἡμῶν τοῦτο δύναται νὰ θεωρηθῇ περιττὸν ἐλήφθη ὑπ' ὄψιν τὸ σύστημα, ὅπερ ἐφήρυσαν ἐν τῷ θεάτρῳ τῆς Βιέννης. Τῆ συνδρομῇ δύο ἀεριστήρων (ventilateurs), τοῦ ἐνὸς ἐμφυστικοῦ τοποθετουμένου ἐν τῷ ὑπογείῳ τοῦ θεάτρου, τοῦ δὲ ἑτέρου ἀναρροφητικοῦ τοποθετουμένου ἐν τῷ ἐσωτερικῷ τῆς ὀροφῆς τῆς πλατείας, πλησίον τοῦ κατὰ τὸ μέσον ἀνοίγματος ἐξ οὗ κρέμαται ὁ πολυελαίος. Ἡ κίνησις τοῦ ἀέρος ἢ προκαλουμένη ἐκ τῶν ἀεριστήρων ἐκτελεῖται ἐκ τῶν κάτω πρὸς τὰ ἄνω προκαλουμένη ἐκ τῆς θερμότητος τῆς παραγομένης ὑπὸ τοῦ πολυελαίου. Καθαρὸς ἀὴρ ἀντλούμενος ἐκ τῶν ἔξω θερμαίνεται κατὰ τὸν χειμῶνα, διερχόμενος διὰ θερμαγωγῶν καὶ εἰς θερμοκρασίαν 17—18 εἰσέρχεται διὰ τῶν πκτομάτων ἐντὸς τοῦ θεάτρου.

Ἐν καιρῷ βροχῆς ὑπάρχει καταφύγιον ἐκ στεγάσματος σιδηροῦ πρὸς τὴν ἀντικειμένην τῆς ἰδοῦ Ἀθηνῆς ἰδοῦ ὅπου εἰσερχόμενων τῶν ἀμαξῶν, προσυλάσσονται ἐκ τῆς βροχῆς οἱ ἐξερχόμενοι ὅπως εἰσέλθωσι εἰς τὸ θέατρον.

(Ἐκ τῆς ἐφημ. «Σφαίρας».)

ΔΗΜΟΤΙΚΑΙ ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ

(ἐξ ἀνεκδότου συλλογῆς.)

Ὁ Σερπιέρος ἢ τὸ Χριστόψαρο.

Ὑπάρχει εἶδος τι ἰχθύος, γνωστὸν παρὰ τοῖς ἀλιεῦσιν ὑπὸ τὸ ὄνομα Σερπιέρος ἢ Χριστόψαρο, περὶ τοῦ ὁποῖου σάζεται ἡ ἐξῆς παράδοσις.

Διερχόμενός ποτε ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς διὰ τινος παραλίου χωρίου, κατοικοιουμένου ὑπὸ ἀλιέων, παρεκλήθη ὑπὸ τῶν κατοίκων αὐτοῦ νὰ παραμείνῃ παρ' αὐτοῖς. Ὁ Ἰησοῦς, ἐνδοῦς εἰς τὰς παρακλήσεις τῶν παρέμεινε μετὰ τῶν μαθητῶν του καὶ ἤρξατο νὰ διδάσκῃ αὐτοὺς· ἀλλ' οὗτοι θυμωθέντες διὰ τὴν διδασκαλίαν του ἀπεδιώξαν αὐτὸν ἀπὸ τοῦ χωρίου των. Ὁ Ἰησοῦς μὴδὲως ἀγανακτῆσας ἀνεχώρησε καὶ πορευθεὶς ὀλίγω μακρότερον ἐκαθέσθη ἐπὶ τινος παρὰ τὴν παραλίαν βράχου, ἀφείς τοὺς πόδας του νὰ βυθίζωνται ἐν τῷ ὕδατι. Τότε κατὰ τὴν παράδοσιν ἐγένετο θαῦμα μέγα. Ἰχθύες, ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης ἀνελθόντες, ἔλειχον (!) καὶ κατεφίλουν τοὺς γυμνοὺς αὐτοῦ πόδας· ὁ δὲ Ἰησοῦς, ἐκτείνας τὴν χεῖρα, ἔλαβεν ἕνα ἐξ αὐτῶν διὰ τῶν δύο του δακτύλων καὶ παραδόξως ὁ ἰχθύς οὗτος ἤρχισε νὰ καλῆ, καὶ μάλιστα νὰ ψάλλῃ... Ἐκτοτε οἱ ἀπόγονοι τοῦ ἰχθύος τούτου, ἀφαιέντος παρὰ τοῦ Χριστοῦ, λαλοῦσι καὶ ψάλλουσι πρὸς δόξαν τοῦ Κυρίου εἰς τὰ βῆθη τῆς θαλάσσης, τὴν φωνὴν δ' αὐτῶν λέγουσιν ὅτι ἀκούουσιν οἱ ἀλιεῖς καὶ εἰς βάθος δέκα ἢ δεκαπέντε ὀργυῶν, ὁσάκις ἡ λέμβος αὐτῶν διέρχεται ἄνωθεν τοῦ μέρους ἐν ᾧ εὐρίσκονται τοιοῦτοι. Φέροι δ' ἐφ' ἐκατέρως τῶν πλευρῶν αὐτοῦ τοὺς τύπους τῶν δακτύλων τοῦ Χριστοῦ. Τινὲς τῶν ἀλιέων θεωροῦσι τὸν ἰχθύν τοῦτον ἱερὸν, ὡς οἱ χωρικοὶ τὰς χελιδόνας, ἐξ ἄλλης πάλιν παραδόσεως, καὶ διὰ τοῦτο ὁσάκις τύχῃσι νὰ συλλάβωσι τοιοῦτον διὰ τοῦ ἀγκίστρου των, μετ' εὐλαθείας μεγάλης ἀπολύουσιν αὐτὸν καὶ προσπαθοῦσι διὰ διαφόρων ἐξιλεωτικῶν μέσων νὰ ἐξιλεώσωσι τὸν Χριστὸν, οὗ τὸν ἱερὸν ἰχθύν ἐμβόλων διὰ τῶν χειρῶν των.

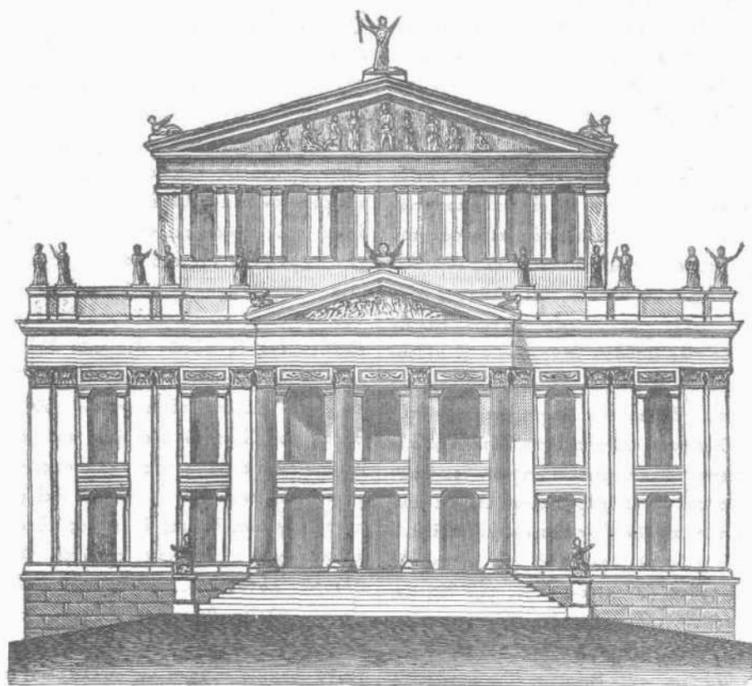
Ὁ ἰχθύς οὗτος καλεῖται, ὡς ἀνωτέρω εἶπομεν, Σερπιέρος ἢ Χριστόψαρο, ἴσως δὲ εἶνε ὁ πλάταξ ἢ ὁ πλατίστακος τῶν ἀρχαίων. Ἐκαλεῖτο δὲ κατὰ τὴν ἀρχαιότητα οὕτω εἶδος τι ἰχθύων, οἵτινες ἦσαν πλατεῖς, ὡς ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος. Εἶνε δὲ ἤδη πληρέστατα βεβαιωμένον, ὅτι εἶδη τινὰ ἰχθύων, ἐκπέμψουσι φωνὰς, ἀποτελούσας εἶδος τι μουσικῆς ἀρμονίας, ὡς τοῦτο παρετηρήθη ἐπὶ τινῶν ἐκβολῶν ποταμῶν, εἰς ἃς περιπληγῆται ἐκπληκτοὶ παρετήρησαν τὸ φαινόμενον τοῦτο, ὅπερ ἔδωκεν αἰτίαν εἰς γένεσιν πολλῶν περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου θεωριῶν, μέχρις ὅτου ἀνεκαλύφθη ἡ ἀλήθεια. Τοιοῦτα δὲ εἶδη εἶνε ἡ κίαινα ἢ σκιανίς (Γαλλ. ombre, Ἰταλ. ombri-ne), ἣτις εὐρίσκεται εἰς τὰ ἑλληνικὰ καὶ πρὸ πάντων εἰς τὰ ἰταλικὰ παράλια, καὶ περὶ ἧς οἱ ἰταλοὶ ἀλιεῖς λέγουσιν, ὅτι ἀκούουσι τὴν φωνὴν τῆς εἰς βάθος εἰκοσιν ὀργυῶν, καὶ οἱ πωγωνία, οἵτινες ἀκολουθοῦσι τὰ πλοῖα, ἐκπέμποντες ἤχους

ὁμοιάζοντας πρὸς κωδωνισμούς. Οἱ ἄλιεῖς μάλιστα, ὅτινες συνειθίζουσι ν' ἀφίνωσιν εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο τῆς θαλάσσης, εἰς ὃ βυθίζουσι τὰ δίκτυά των τεμάχιον φελλοῦ προσδεμένον ἀπ' αὐτῶν, ἐφ' οὗ θέτουσι κώδωνα ἐκ τοῦ ἤχου τοῦ ὁποίου νὰ ὠδηγῶνται πρὸς ἀνεύρεσιν τῶν δικτύων, ἀπατώνται πολ- λάκις ἐκ τῶν κωδωνισμῶν τῶν παγωνιῶν καὶ διευθύνονται ἄλ-

λαχόσε ἀναζητοῦντες αὐτά. Πιθανόν ὁ Σερπίερος ἢ Χριστό- ψαρο ν' ἀνήκη εἰς τὸ εἶδος τῶν ἰχθύων τούτων καὶ ἡ φωνὴ αὐτοῦ ἔδωκεν ἀφορμὴν πρὸς γένεσιν τῆς παραδόσεως ταύτης.

Ἐν Πειραιεὶ 1884.

Α. Θ. ΣΠΗΛΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ.

Πρόσψεις τοῦ ἐν Πειραιεὶ ἀνεγειρομένου δημοτικοῦ θεάτρου

Σημ. Δ. Ἀπόλλωνος. Φόρον δικαίου ἐπαίνου καὶ τιμῆς ἀποτίοντες συγγαίρομεν ἐκθύμως τῇ τε Δημοτικῇ ἀρχῇ καὶ τοῖς κ. κ. δημοτ. συμβούλοις, ὅτινες πᾶν πρόσκομμα ἐκποδῶν ποιησάμενοι, προσέβησαν εἰς τὴν ἀνάγεισιν, διὰ τῆς καταθέσεως θεμελίου λίθου, τοῦ περικαλεσθέντος τούτου θεάτρου, ἔχοντες δι' ἐλπίδος ὅτι ἐντός βραχυτάτου χρόνου χάρις εἰς τὴν ἐνδελεχῆ καὶ πεφωτισμένην ἐπιβλέψιν τοῦ κ. μηχανικοῦ τῆς πόλεως Γ. Δ. Λαζαρίμου θέλομεν δυνήθῃ ν' ἀπολαύσωμεν τῶν ἀπὸ τῆς σκηνῆς κοινωνικῶν ὠφελιμμάτων.

ΑΠΟ ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ ΕΙΣ ΜΟΣΧΑΝ

ΤΑΞΕΙΑΙΟΝ ΕΝΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ

Μετὰφρασις ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ]

ὑπὸ Α. Ν. ΣΒΟΡΟΝΟΥ.

(Συνέχ. ἴδε προηγούμεν. φύλλον)

Διὰ παραδόξου προορισμοῦ τῆς τύχης, ὁ νέος πατριάρχης τῆς Ἀνατολῆς ἐτέθη εἰς τὸ δίλημμα, ἅμα τῇ πατριαρχίᾳ του νὰ ἐκλέξῃ μεταξὺ τῶν τῆν Ἑσπερίαν ἀντιποιομένων δύο ἐχθρικῶν στρατοπέδων. Κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας τοῦ 1574 ἀπεσταλμένοι ἐκ Γερμανίας, ἐκόμισαν πρὸς τὸν Ἱερεμίαν ἐπιστολὴν τῶν λουθηριανῶν διδασκάλων τῆς Τεβίγης καὶ ἀντίγραφον τῆς ὁμολογίας τῆς πίστεως τοῦ Ἀουγσβούργου. Οἱ ἀναμορφωταὶ ἐξέθετον ἐν τοῖς ἐγγράφοις τούτοις ὅτι ἀπλῶς εἶχον ἐπανέλθει εἰς τὴν πίστιν τῶν πρώτων ἀποστόλων, καὶ προέτρεπον τὴν ἐκκλησίαν τῆς Ἀνατολῆς νὰ τὰς μιμηθῇ. Δύναται τις νὰ φαντασθῇ τὴν ταραχὴν τοῦ ἀφθύμου καὶ πρᾶου ἱεράρχου, οὗτινος τὸ μοναχικὸν πνεῦμα ἐζῆ τεθωρακισμένον ἐν τῇ παραδόσει, ἐχθροῦ παντός θορύβου καὶ παντός νεωτερισμοῦ. Αἱ αὐθάδεια τῶν γερμανῶν θεολόγων δὲν ἦτο δυνατόν ἢ νὰ ἐκπλήξωσι τοὺς Βυζαντινοὺς θεολόγους τῶν ζητημάτων τῆς συνειδήσεως, ἐτοιμοὺς πάντοτε πρὸς τὰς εὐκαμπτοὺς συζητήσεις ἐπὶ τινος κειμένου, ἀλλ' ἀπεχομένους τῶν ριζικῶν μεταρρυθμίσεων, καὶ ἀπομακρυσμένους δι' ὅλων τῶν νοερῶν αὐτῶν ἐξέων τῆς ἐλευθέρως ἐξετάσεως τῆς ἐπιστήμης. Ἐν τούτοις ὑπῆρχεν ἐκεῖ τρομερὸς στρατός ἐναντίον τῆς μεγάλης ἀντιζήλου, ἡ ἐκκλησία τῆς Ῥώμης, καὶ ἡ ἀποψις αὕτη ἐπρώτευσεν τῶν λοιπῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει. Ὁ πατριάρχης ἀπήντησεν εἰς τὸν Ἰάκωβον γραμματέα τῆς ἀκαδημίας τῆς Τεβίγης, διαμαρτυρούμενος ἐκ τῶν προτέρων, ἐναντίον πάσης ἐπικινδύου ἐρμηνείας, ἣν οἱ νεωτερισταὶ ἠδύναντο νὰ ἐξαγάγωσιν ἐκ τῶν λόγων του. Περίεργος ἀλληλογραφία ἤρξατο μεταξὺ Τεβίγης καὶ Φαναρίου, διαρκέσασα ἀπὸ τοῦ 1574 μέχρι τοῦ 1578, καὶ εἰς οὐδὲν ἀποτέλεσμα καταλήξασα. Οὕτως ἐμελλε νὰ ἀποτύχη τριακόσια εἴτη βραδύτερον ὁμοία ἀπόπειρα περὶ προσεγγίσεως μεταξὺ τῶν Παλαιοκαθολικῶν τῆς Γερμανίας καὶ ἐνός τῶν διαδόχων τοῦ Ἱερεμίου. Ἐνθυμοῦνται οἱ ἀναγνώσται τὴν ἐν Βόννῃ σύνοδον καὶ τὴν εὐγενῆ προθυμίαν τῶν Ἑλλήνων θεολόγων, ἀλλὰ καὶ τότε ἐπιήναγκάσθησαν νὰ ἐγκαταλίπωσι ματαίως δοκιμὰς συμβιβασμοῦ μεταξὺ τοῦ πνεύματος τῆς Δύσεως, πορευομένου πρὸς τὸ μέλλον, καὶ τοῦ τῆς Ἀνατολῆς προσκεκολλημένου ἐν τῷ παρελθόντι.

Ἡ πάλιν τῶν ἰδεῶν δὲν ἐμελλε νὰ πληρώσῃ τὸν βίον τοῦ Ἱερεμίου, οἱ δὲ ἀνταγωνισμοὶ προσώπων καὶ συμφερόντων δὲν παρέιχον τὸν ἀρκούντα χρόνον τῷ δυστυχεῖ πατριάρχῃ. Τὴν ἐπαύριον τῆς ἡμέρας, καθ' ἣν περιεβλήθη τὴν τιάραν, καὶ ἐνεσάρκωσεν ἐν τῷ προσώπῳ του τὸ φάσμα λειποθύμου μεγαλείου, σκληρὰ ὑποχρέωσεν τὸν ἀνεκάλεσεν εἰς τὴν πραγματι-

κότητα· ἐκαλεῖτο εἰς τὸ Σεράγιον ὅπως περιβλήθῃ τὴν ἐξουσίαν ὑπὸ τοῦ Μεγάλου Κυρίου. Πρέπει νὰ διέλθῃ τις ἅπασαν τὴν τουρκικὴν πόλιν, ὅπως ἀφίχθῃ εἰς τὸν περίβολον τοῦ Σεραγίου, ἐν τῇ ἄκρῃ τῆς Σταμπούλ, ἀντικειμένης εἰς τὸ Φανάριον. Τὸ ἀνάκτορον τῶν κατακτητῶν ὑψοῦτο νοητικῶς ἐκ τοῦ μέσου κήπων μεταξὺ δάσους κυπαρίσσων καὶ τοῦ βρύμαματος τοῦ Βοσπόρου ἐν τῇ μεγαλοπρεπεστέρᾳ τοποθεσίᾳ τοῦ κόσμου. Ἐξ ἐκάστου παραθύρου τῶν τριῶν προσόψεων τὸ βλέμμα βυθίζεται ἐν νέᾳ θαλάσῃ καὶ ἐν ἐτέρᾳ πόλει, ἐν ὄρεσι, νήσοις, καὶ διαφόροις ὄριζουσιν. Ἄν ὁ ἄνθρωπος εἶχε νὰ ζήσει μίαν μόνην ὥραν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, εἶπε δικαίως ποιητῆς τις, ἐκεῖ ὄφειλε νὰ τὴν διέλθῃ. Οἱ Σουλτάνοι εἶχον ἀνακαλύψει τὴν ἀλήθειαν ταύτην πρὸ τοῦ Λαμαρτίνου, καὶ ἐπηξάν κεχρυσωμένας ζυλίνας σκηνὰς ἐπὶ τῆς ἄκρας τοῦ Σεραγίου διὰ τὰς ὥρας ἃς θὰ ἠδύοικε ἡ εἰμαρμένη νὰ τοῖς παρασχῇ. Ἐκεῖ λοιπὸν ἐπαρουσιάσθη ὁ Ἱερεμίας μετὰ τὴν ἐνθρόνισίν του ἐν ταπεινῇ στάσει. Ὁ ἱεράρχης διήλθεν ἐνώπιον τῆς Ἁγίας Σοφίας χωρὶς νὰ τοιμήσῃ νὰ ὑψώσῃ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπὶ τοῦ ναοῦ τῶν προκατόχων του, διήλθε τὴν Μπαμπ-Χουμαγιούν, τὴν θριαμβευτικὴν πύλην ἐπὶ τῶν ἐπάλλεων τῆς ὁποίας τὸ σῶμα ἐνός τῶν διαδόχων του, τοῦ Παρθενίου ἐπέπρωτο νὰ διαμεῖνῃ ἀνηρτημένον ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας διήλθε τὰς ἐσωτερικὰς αὐλάς, ἐν μέσῳ τῶν βωμολοσιῶν μελανῶν εὐνούχων, πλανωμένων πρὸς τὸ μέρος τοῦτο ὑπὸ τὰς κυπαρίσσους· ἀφικόμενος εἰς τὸν τρίτον περίβολον, εἰς τὴν πύλην τῆς εὐδαμονίας, κατέλιπε τὰ πέδιλά του ἐν ταῖς χερσίν του ἰσογυλάν, καὶ εἰσέδυσεν ἐν τῷ περιπέτρῳ τοῦ Διβανίου, κύπτων ὑπὸ τὸ ἐπιτηδὲς καταβασκόμενον τόξον ὅπως ἐκβιάζῃ ταπεινοτέραν προσκύνησιν ἐκ μέρους τῶν πρεσβυτέρων. Τὸ περίπτειρον τοῦτο ἔχει ὡς μόνον ἐπιπλον εὐρεῖαν κλίνην ὑπὸ ἐπίγρυσον καὶ ἀστεροειδῆ σιαῖδα κεκοσμημένην διὰ πολυτίμων λίθων. Ἐνοκλαζῶν ἐπὶ τῆς κλίνης ταύτης ὁ Μέγας Κύριος ἐδέχετο πάλαι ποτὲ τὰ σεβάσματα τῶν ἀπίστων, ὅσας δὲν ὠμίλει αὐτοῖς, μακρόθεν ὅπισθεν δικτυωτοῦ κατασκευασμένου ἐν τῷ τοίχῳ πρὸς χρῆσιν των. Ὁ νέος πατριάρχης τοῦ Βυζαντίου ἠναγκάσθη νὰ γονυπετήσῃ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους πρὸ τῶν ποδῶν τοῦ καλίφου, πρὶν ἢ λάβῃ ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ διερμηνέως τὸ φερμάνιον τοῦ διορισμοῦ του. Ἐν τῇ παρακειμένη αἰθούσῃ σκηνὴ οὐχ ἦττον δυσάρεστος καὶ μᾶλλον ἀναπόφευκτος ἀκόμη ἐτελείτο ὁ πρωτοσύγγελος ἐμέτρα τῷ ταμίᾳ τὰ χρήματα τοῦ χαρτασιού, φόρον ὁ ὑποῖος ἀνήρχετο τότε εἰς δεκασιχθίλια φλωρία καὶ μέχρι τῆς πληρωμῆς τοῦ ὁποίου ἡ ἐκκλησιαστικὴ ἐκλογὴ δὲν ἦτον ἡ ἄκυρος διατύπωσις. Τῶν καθηκόντων τούτων ἐτελεσθέντων, ὁ Ἱερεμίας ἐξῆλθε τῶν ἀνακτόρων, καὶ ἐπέστρεψεν εἰς Φανάριον ἐπιβαίνων λευκοῦ ἵππου ἐπισεσαγμένου διὰ χρυσοῦ ἐριούχου, δώρου τῆς αυτοκρατορικῆς μεγαλοδωρίας.

Δὲν ἤρκει ὅτι εἶχεν ἀγοράσει παρὰ τοῦ σουλτάνου τὴν κάρπωσιν τῆς θέσεώς του· ἦτο ἀνάγκη ὅπως ἐξασφαλίσῃ τὴν διάρκειαν αὐτῆς, νὰ κερδίσῃ ἐπὶ τῇ αὐτῇ τιμῇ τὴν εὐνοϊάν

τινων εκ των εν τελει των εχόντων επιροήν παρὰ τῇ Πύλῃ. Ὁ ἱεράρχης ἡμῶν ἐνεργήσας πρὸς τοῦτο δραστηρίως, ἀπέκτισε τὴν προστασίαν τοῦ μεγάλου βεζύρου, Μωχαμέτ Σωκόλη καὶ τοῦ Μιχαήλ Καντακουζηνού, Φαναριώτου πανισχύρου τότε ἐν τοῖς πράγμασι τῆς ἐκκλησίας. Τῶν διαπραγματεύσεων τούτων διεκπεραυνθειῶν, καθ' ἣν στιγμὴν ὁ πατριάρχης ἐνόμιζεν ὅτι εἶχεν ἀποκτήσει ἀδρῶς τὸ δικαίωμα νὰ ἀναπαυθῆ, οἱ προστάται αὐτοῦ διέκοψαν τὰς ὑποχρεώσεις των διὰ τοῦ φυσικωτέρου τρόπου, τοῦ μόνου ἐν τούτοις, τὸν ὑποῖον οὐδέποτε προβλέπουσιν οἱ φιλόδοξοι.—Ἀπῆλθεν τοῦ κόσμου τούτου, γενομένης ἀρχῆς ἀπὸ τοῦ Σελήμ. Πορτογάλως Ἰουδαῖος, ὁ Ἰωσήφ Μικιζ γενόμενος δούξ τῆς Νάξου διὰ τῆς εὐνοίας τοῦ σουλτάνου, εἶχε θηρεύσει τὴν εὐνοίαν ταύτην, εἰσάγων τὸν οἶνον τῆς Κύπρου εἰς τὰ ἀνάκτορα. Τῇ συμβουλῇ τοῦ Ἰουδαίου τούτου ὁ Σελήμ ἐπέχειρσε τὴν κατάρτησιν τῆς νήσου πρὸς πενταετίαν, ὅπως ἐξασφαλίσῃ ἑαυτῷ τὴν ἰδιοκτησίαν τῶν πολυτίμων ἀμπελώνων. Ὅταν ὁ Βραγαδίνος ἠττήθη ἐν Νικωσίᾳ, αἱ νικηφόροι γαλέραι διετάχθησαν νὰ ἀποκομίσωσι μετὰ τοῦ δέριματος τοῦ ἡρωικοῦ ἀρμοστοῦ μέγα φορτίον κουμανδαρίας. Ὁ Σελήμ παρεδόθη ἔκτοτε ἀμέτρως πρὸς τὸ προσφιλέα αὐτῷ ποτόν. Ἡμέραν δὲ τινὰ τοῦ Δεκεμβρίου τοῦ 1576, ἐν ᾗ εἶχε κενώσει πρὸς μικρῶν ἀπνευστί μίαν φιάνην ἐξ αὐτοῦ, ἐξερχόμενος τοῦ βαλανείου ὠλισθήσεν ἐπὶ τῶν ὑγρῶν μαρμαρίνων βαθμιδῶν καὶ ἔπεσε ὅπως μὴ ἐγερθῆ πλέον.

Ὡς ὁ ἄνθρωπος ἔπεσε καὶ ἡ αὐτοκρατορία, ἡ κραταιὰ αὐτοκρατορία τῶν μεγάλων σουλτάνων. Εἶχε φθάσει εἰς τὸ ἀπόγειον αὐτῆς ἐπὶ Σουλεϊμάν. Ὁ Χάμμερ ὀρίζει εὐλόγως κατὰ τὴν ἀνάβασιν τοῦ Μουράτ τὴν ἐναρξίν τῆς παρακμῆς τῆς. Ὁ ἐκτεθλυμμένος νέος, ὅστις ἀφικνεῖτο ἐκ Μαγνησίας, διέταξε νὰ ἀποκεφαλίσωσι τὴν αὐτὴν ἡμέραν τῆς εἰς Σταμπούλ ἀποβάσεώς του, κατὰ τὴν συνήθειαν ἐκείνου τῶν ἀδελφῶν του, οἵτινες ἦσαν ἐν ἡλικίᾳ νὰ τῷ διαφιλονεικήσωσι τὸν θρόνον, ἔπειτα δὲ ἀπεκρίθη ἐν τῷ περιπτέρῳ τοῦ Σκουτάρι, ἐκεῖ ἐνθα μειδιώσιν οἱ κῆποι τῶν ῥόδων, οἱ σκιδῶεις πλάταναι, καὶ αἱ σιωπηλαὶ νύκτες παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Βοσπόρου. Ἡ Βενετὴ Βάρφω τὸν κατεκράτει καταγοητευμένον ἐν τῷ μέσῳ μάντεων, ἀστρολόγων καὶ μίμων. Κατ' ἀρχὰς ἡ αἰχμάλωτος τῆς Κερκύρας διώκησε μόνη τὴν ἀδρανῆ θέλησιν τοῦ νεανίου κυρίου τῆς, ἐντός δ' ὀλίγου ἡ ζήλοτυπία τῆς σουλτάννας βασιδῆ τῇ διήγειρε ἀντιζήλους. Τὸ χαρμίον ἐπληρώθη Ἰουδαίων, Μολδαυῶν, Οὐγγρῶν, καὶ Ἰσπανίδων. Ὑπῆρχον πεντακοσίαι ἐξ αὐτῶν παραδεδομένοι εἰς πλῆθος εὐνούχων, τὸ δὲ συμβούλιον τῶν τελευταίων τούτων ἀπεφάσιζεν ἔκτοτε περὶ τῶν ὑποθέσεων τοῦ κράτους. Ἐδράττοντο ἐξ ὑπαμαίθης τοῦ σκῆπτρου, ὠχρῶ ἐκ τοῦ ὀπίου, οἵτινες εἰκόνα μᾶς κατέλιπεν εἰς τῶν ἀποσταλμένων τοῦ οὐρανοῦ Κράτους. Ὁ γηραιὸς Μωχαμέτ Σωκόλης, ὁ ἐνδόξος στύλος τοῦ Ἰσλάμ ἐν τρισὶ δυναστείαις ἐξέκλινε καὶ κατέστη ὀχληρὸς ὑπενθύμιζε συχνάκις ὅτι ὁ πάππος τοῦ Σουλεϊμάν ἔπνευσεν ἐπτάκις καὶ

ἐπέταξεν πρὸς τὸν Δούναβιν, ἀποκομίζων ἐκάστοτε οὐγγρικά τηλεβόλα. Ὁ Μουράτ, ὅστις κατενῆλεσε τὴν πυριτιδᾶ του εἰς πυροτεχνήματα, καὶ διέταττε νὰ πυροβολῶσιν αἱ κανονοστοιχίαι τῶν Ἀρχαίων Ἀνακτόρων μόνον πρὸς διασκέδασιν τῶν τέκνων του, ἀπεμάκρυνε τὸν γέροντα. Ἡμέραν δὲ τινὰ τοῦ ἔτους 1579 Βόσνιος δερβίσης ἐπαρουσιάσθη ὡς συμπατριώτης ἐν τῇ οἰκίᾳ Μωχαμέτ τοῦ Ἱερακοῦ ἐν ᾗ ὁ βεζύρης ἀνεγίνωσκεν ἀναφορὰν, ὁ δερβίσης τῷ ἐβύθισε τὸ ἐγγχειρίδιον ἐν τῇ καρδίᾳ. Μῆνας δὲ τινὰς πρότερον, ὁ τοῦ Σωκόλη φίλος, καὶ ὁ ἕτερος τῶν προστατῶν τοῦ Ἱερεμίου, ὁ Μιχαήλ Κατακουζηνός, ὁ ὅποιος ὠκοδόμηε ἀνάκτορον ἐν Ἀγγιάλῳ, ἐν τῇ ἰδίᾳ πατρίδι τοῦ ἡμετέρου ἱεράρχου, ἀπηγγονίσθη ὑπὸ γενετσάρων ἐπὶ τῶν ἰκνωμάτων τῆς οἰκοδομῆς του. Τούς συμβούλους τούτους τοῦ Σουλεϊμάν διεδέχοντο αἰτισογλάν τῆς Σικελίας, καὶ κηπουροὶ τοῦ Σκουτάρως, ἡ δὲ ἐξώνησις τῶν δημοσίων ὑπουργημάτων καὶ ἡ διαφθορὰ, καταστειλλόμεναι ἄχρι τοῦδε ὑπὸ ἀνίσων ἰδιοτροπιῶν, κατέστησαν κοινοὶ νόμοι, καὶ τὸ Σεράγιον ἐφάνη κατὰ τοσοῦτον διεψῶν χρυσῶν, καθ' ὅσον ἡ τιμὴ τῶν δούλων εἶχε δεκαπλασιασθῆ ἐν τῇ ἀγορᾷ τῆς Σταμπούλ.

Μεθ' ὅλας τὰς ποσότητας ἃς ἠναγκάσθη νὰ καταβάλλῃ κατ' ἐπανάληψιν εἰς τὸ ταμεῖον τοῦ νέου σουλτάνου ὁ Ἱερεμίας, ἠσθάνθη πάραυτα τὴν θέσιν του τοσοῦτον ἀπειλουμένην, ὥστε παρεπονείτο πρὸς τὸν Σαμουὴλ Χαίλιανδ, ἕνα τῶν ἐν Τεβίγῃ ἀνταποκριτῶν του, ὅτι δὲν ἠδύνατο νὰ ἐπισκεφθῆ τὰς ἐκκλησίας τῶν ἐπαρχιῶν ἐκ φόβου μὴ ἐπανεῦρη τὴν ἔδραν αὐτοῦ κατελιημμένην αἰφνης ἐν τῇ ἀπουσίᾳ του.

Οἱ φόβοι οὗτοι τοῦ πατριάρχου ἦσαν βάσιμοι. Ὁ προκάτοχος αὐτοῦ Μητροπᾶνης εἶχε καταλίπει τὴν Χίον καὶ ἀποσυρθῆ εἰς Ἄθων, ἔσουλον τῶν δυσηρεστημένων καὶ τῶν ἐξορίστων τοῦ Φαναρίου. φυτώριον μηχανορραφῶν καὶ ὑποήφριοι τῶν εἰς τὰ ἀνώτατα ἐκκλησιαστικὰ ἀξιώματα. Ἐκεῖ οἱ τῆς τελευταίας ὥρας ἠττημένοι συνέλεγον ὁπαδοὺς καὶ ἀνώρθον τὰ οἰκονομικὰ των ἐκεῖ ἀνέμενον, πλανώμενοι ἐν τοῖς δάσεσι τοῦ ἁγίου ὄρους, τὴν στιγμὴν, καθ' ἣν οἱ συλλέγοντες ἐράνοιοι μοναχοὶ, μεγάλοι ἀγγελιοφόροι, θὰ τοῖς ἀνήγγελλον κατὰ τὴν ἀνάβασιν τὸν θάνατον τοῦ Καντακουζηνού, τοῦ προστάτου τοῦ ἀντιπάλου του. Ὁ γηραιὸς ἱεράρχης ἐρρίφθη ἐν τῷ πρώτῳ ἀναχωροῦντι πλοιαρίῳ, καὶ πρῶταν τινὰ πρὸς μεγάλην ἐκπλήξιν παντός τοῦ πατριαρχείου ἀνήγγειλαν τῷ Ἱερεμίᾳ ὅτι ὁ προκάτοχος του ἀνεφάνη παρὰ τῇ Πύλῃ. Φιλονικεῖα λυπηροτάτου χαρακτῆρος ἠγέρθη μεταξύ τῶν δύο ἀπαίτητῶν. Ὁ Μητροπᾶνης ἀπῆτει τὴν ἐτησίαν σύνταξιν τριακοσίων δουκάτων, ἦν τῷ ὑπεσχέθη ὁ Ἱερεμίας ὅπως τὸν ἀπομακρύνῃ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, οὗτος ἠρνεῖτο τὴν καταβολὴν τῆς, προφασιζόμενος ὅτι ὁ πιστωτής του εἶχε παραβῆ τὴν μεταξύ των γενομένην σύμβασιν, καὶ ἀπῆτει ὅπως ἀποχωρήσῃ εἰς Χίον ἢ εἰς Μιτυλήνην. Ἡ πόλις, προσέθετε, δὲν ἦτον ἀρκούντως μεγάλη, ὅπως περιλαμβάνῃ δύο πατρι-

άρχας. Ἐξεκάλεσαν τὴν ὑπόθεσιν ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου τοῦ Σουλτάνου, καὶ οὐδεμίᾳ συζήτησις ὑπῆρξε λυπηροτέρα διὰ τὴν ἀξιοπρέπειαν τῆς Χριστιανικῆς ἐκκλησίας. Οἱ διάδικοι ἐξήντησαν τοὺς τελευταίους πόρους των, ἐξαιτούμενοι δικηγόρους ἐν τῇ αὐλῇ τοῦ Μουράτ· ἡ ἔρις ἐμηκύνετο, καὶ καὶ αἱ ἐκκλησιαστικαὶ πρόσοδοι κατεβροχθίζοντο ἐν τῷ Σεραγίῳ, ὁ δὲ τοῦρκος δικαστὴς ἐλάμβανε ἐκ δεξιῶν καὶ ἐξ εὐωνύμων, καὶ ἐνέπειζε, λέγουσιν οἱ χρονογράφοι, τὴν τυφλὴν μορίαν τῶν πελατῶν του. Ἐπὶ τέλους τὰ ἐπιχειρήματα τοῦ Μητροπᾶνης ἐφάνησαν ἰσχυρώτερα, καὶ τῷ ἀπεδόθη τὸ πατριαρχεῖον. Μόλις δύο ἔτη τὸ ἐκαρπώθη, μετὰ δὲ τὸν θάνατον αὐτοῦ, ἐπισυμβάντα περὶ τὰ τέλη τοῦ 1580, ὁ Ἱερεμίας, ὅστις ἀνέμενε τὴν ἐκδίκησιν του ἐν τῇ μονῇ τῆς Χάλλης, ἐν ταῖς Πριγκηπονήσοις, ἐγκατεστάθη ἐν τῷ ἀξιώματι του διὰ τινὰς μῆνας. Ὁ μακαρίτης κατέλιπεν ἀνεψιόν, ὀνόματι Θεόκλητον· οὗτος θεωρῶν τὴν ποιμενικὴν βλάβον ὡς κληρονομίαν του, προχειρίσθη διάκονος τὴν μίαν ἡμέραν, ἱερεὺς τὴν ἐπαύριον, ἐπίσκοπος Φιλιππουπόλεως μετὰ μικρὸν, καὶ ἤρξατο ὑποκίφου πολέμου ἐναντίον τοῦ δυστυχῶς ἱεράρχου. Παράλογοι συκοφανταὶ ἀφίκοντο εἰς τὰ ὄτα τοῦ Μουράτ, δηλαδὴ ὅτι ὁ Ἱερεμίας προὔτιθετο νὰ ἐκθρονίσῃ τὸν Σουλτάνον, ὅτι ἔγραψε περὶ τούτου τῷ Πάπῳ Ῥώμης, ὅτι ἔκαμε μοναχοὺς γενετσάρους, χριστιανὰς γυναῖκας ὀθωμανίδας κ.τ.λ. . . Ὁ Θεόκλητος ἔκαμε τοσοῦτον δεξιούς χειρισμοὺς, ὥστε νύκτα τινὰ στρατιῶται ὀθωμανοὶ εἰσέβαλον εἰς τὸ πατριαρχεῖον, ἔστυρον ἐκ τῆς κλίνης του τὸν ὑπολαμβανόμενον ἔνοχον ἐγκλήματος καθοστώσεως, καὶ τὸν ἔρριψαν σιδηροδέσιμον εἰς τὰς εἰρκτάς τῶν ἐπὶ τὰς Πύργων. Δὲν εἶναι ἀνάγκη πολλῆς φαντασίας ὅπως φαντασθῆ τις τὴν δραματικὴν ταύτην σκηνὴν, πρὸ πάντων διὰ τὸν γράφοντα τὰς γραμμάς ταύτας, ὅστις εἶδε νύκτα τινὰ ἐν Ἱεροσολύμοις, καὶ διηγήθη ἐν τῇ πόλει ταύτῃ γεγονὸς ἐπακριθῶς ὅμοιον, τὴν ἀπαγωγὴν δηλαδὴ τοῦ πατριάρχου Κυρίλλου, συρομένου καὶ τοι ὀγδοηκοντοῦτου ἐν τῷ μέσῳ λογχῶν καὶ φανῶν, ὑπὸ τὰς στοὰς τῆς πόλεως τῆς Ἰαφφας.

Εὐτυχῶς ὑπῆρχεν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐν τῇ περὶ τῆς πρόκειται ἐποχῇ ἀνὴρ ἰσχυρὸς καὶ δίκαιος, δηλαδὴ ὁ πρέσβυς τῆς Γαλλίας Francois de Noailles, ἐπίσκοπος τοῦ Αἰξ, ἐκ τῶν μᾶλλον ἀξιοσημειώτων ἀνδρῶν τοῦ μακροῦ καταλόγου τῶν τιμησάντων τὴν ἡμετέραν χώραν ἐν τῇ θέσει ταύτῃ. Κατῴκει μικρὰν οἰκίαν ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἀμπελώνων τοῦ καταντικρῶ τῆς Σταμπούλ λόφου, ἐφ' οὗ ἤρξατο ἀνεγειρομένη ἡ χριστιανικὴ συνοικία τοῦ Πέρα. Πληροπορηθεὶς περὶ τοῦ ἐν Φαναρίῳ δράματος ὁ πρέσβυς ἔπνευσε καὶ διηυθύνθη εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ μεγάλου βεζύρου, συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ ῥήτορος τῆς Βενετίας. Ἐλώπιον τῆς ἐντόνου γλώσσης, ἦν μετεχειρίσθησαν ὁ τοῦ Ἐρρίκου III ἀπεσταλμένος καὶ ὁ τῆς γαληνοτάτης δημοκρατίας, ὁ βεζύρης Σινὰν πασὰς διέταξε νὰ ἀνακουφίσωσι τὸν ἀτυχῆ πατριάρχη, καὶ μετέβαλε τὴν ποινήν αὐτοῦ εἰς ἐξορίαν εἰς τὴν Ῥόδον.

Ὁ Ἱερεμίας ἔλαβε τὴν πρὸς τὴν θάλασσαν ἄγουσαν, ὡς ἄνθρωπος εἰθισμένος ἐν ταῖς καταγίσι, καὶ ἠγκυροβόλησε παρὰ τὸν πύργον ἐκείνον τοῦ Ναοῦ, ὃν ὁ Σουλεϊμάν τοσοῦτον ἀδρῶς ἀπέσπασε ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ τάγματος τῶν Ἰωαννιτῶν πενήτηνκα ἔτη πρότερον. Ἄν ὁ ἡμέτερος ἱεράρχης ἦτο φιλόσοφος, ἂν ἡ ἐν μοναστηρίῳ διαμονὴ τῷ ἐδίδασκε τὰ ἀπόρρητα τοῦ βίου τῶν ἀναχωρητῶν, καὶ τῆς ἠθικῆς ἡρεμίας, θὰ συνέχαιρεν ἑαυτὸν ἐπὶ τῷ συμβάντι. Βεβαίως ἡ ἀνάπαυσις τῶν ἡμερῶν τοῦ γήρατος ἐν τῇ γοητευτικῇ ταύτῃ νήσῳ, τῷ μαργαρίτῃ τῶν θαλασσῶν τῆς Ἀνατολῆς, ἡ περιπλανωμένη μελέτη ὑπὸ τὰ δάση ταῦτα τῶν πλατάνων καὶ πευκῶν, ἐνθα πνέει ἡ αὔρα τῆς Αἰγύπτου, ὁ ὀρίζων φωτὸς καὶ χλιαρῶν κυμάτων, πάντα ταῦτα ἦσαν μᾶλλον δελεαστικὰ διὰ ψυχὴν ἱερωμένην, ἢ αἱ ἄθλια βραδουργίαι τοῦ Φαναρίου. Ἄλλ' αἱ ψυχαὶ τῶν χρόνων ἐκείνων, πλήρεις ἐνεργείας, σπανίως ἔκλειναν ἐφ' ἑαυτάς, καὶ ἠγνόνουν τὴν χαίνουσαν καὶ τὰς ἀπογοητεύσεις τῶν σημερινῶν ψυχῶν ἡμῶν. Ὁ Ἱερεμίας ἐξετίμησεν ὀλίγον ἀναμφισβότως τὴν θείαν εἰκόνα τῆς ἐξορίας του, διὸ ἀνέμενε καθήμενος ἐπὶ τῆς ἀκτῆς τῆς Ῥόδου, παρατηρῶν ἰσχυρογνωμόμως πρὸς τὴν τῆς Σταμπούλ διεύθυνσιν.

Τὰ συμβαίνοντα ἐκεῖ ἦσαν ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον θλιβερώτατα. Ὁ Θεόκλητος εἶδεν ἐν πρώτοις ὅτι δὲν εἶχεν ἐργασθῆ δι' ἑαυτόν. Μοναχὸς τις ἐκ Λέσθου ὀνόματι Παχώμιος «ἀσέβης καὶ ἀγράμματος», κατέλαβε τὴν χηρεύουσαν θέσιν ἄγνωστον διὰ τίνων χειρισμῶν, ἄνευ τακτικῆς ἐκλογῆς. Ὁ λαὸς ἐπανεστῆ κατὰ τοῦ παρεισάκτου καὶ ἐν τῷ μέσῳ θυελλώδους συνεδριάσεως τῆς συνόδου, ἐρρίφθη ἔξω τῆς αἰθούσης ὑπὸ τῶν πατριαρχῶν Ἀλεξανδρείας καὶ Ἀντιοχείας. Ὁ Θεόκλητος ἀνερριχθῆ καὶ πάλιν ἀνόμως ἐπὶ τοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου, ὁ δὲ λαὸς ἐξανέστη αὐθις καὶ τῷ ἔρριψε βρόχρον κατὰ πρόσωπον, ἀλλ' ὁ σύμμαχος αὐτοῦ, ὁ τῆς Ἀλεξανδρείας Σιλβεστρος, ἐξαπέστειλεν ἀπεσταλμένους μετρημισμένους εἰς ἐπισκόπους καὶ μοναχοὺς, οἵτινες παρεῖσθυσαν νύκτωρ ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ μεγάλου βεζύρου, καὶ τὸν ἐβεβαίωσαν ὅτι ὁ μητροπολίτης Φιλιππουπόλεως εἶχεν ἐκλεχθῆ πατριάρχης κατὰ τοὺς κανόνας. Ἡ διαβεβαίωσις αὕτη ὑποστηρικτικὴ ὑπὸ φόρου ἐξ εἰκοσακισχιλίων φλωρίων, ἀντὶ τῶν δεκακισχιλίων ἀτινα ἡ πύλη συνήθιζε νὰ λαμβάνῃ, ἐξησφάλισε τῷ ἄρπαγι τὸ αὐτοκρατορικὸν φερμάνιον. Ἐνθρονισθεὶς ἐν ἔτει 1584 καὶ ἰσχυρὸς ἔκτοτε διὰ τῆς προστασίας τοῦ Σεραγίου ὁ Θεόκλητος ἐδείχθη ἀνύμετος, ἐπιχειρήσας περιοδεῖαν εἰς Βλαχίαν. Ἐπωφελοῦμενοι τῆς ἀπουσίας του οἱ φίλοι τοῦ Ἱερεμίου ἐργάσθησαν καὶ ἐπλήρωσαν ἐπιτυχῶς διὰ λογαριασμὸν τοῦ πατρωνῶς των. Ὁ ἐν Ῥόδῳ προγεγραμμένος, ἐπανακάμπτων ἐπὶ τῆς γαλέρας, ἦτις τῷ ἐκόμισε τὴν χάριν ἀνεκρηχθῆ τὸ τρίτον ἦδη πατριάρχης τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας. Ἠδὴ δύναιται τις νὰ κρίνῃ ἐὰν αὕτη ἦτο κατεσπαραγμένη καὶ αἰμοσταγῆς, ἡ δύστηνος ἐκκλησία, καὶ πρὸ πάντων κατεσπαραγμένη οὐχὶ μόνον τὸ πατριαρχικὸν ταμεῖον εἶχεν ἐκνευθῆ ὑπὸ τῶν λυσσωδῶν τούτων ἀνταγωνισμῶν, ἀλλὰ καὶ

αί πρόσοδοι τῶν ἐπαρχιῶν καὶ ἡ πίστις τοῦ ἔθνους ἦσαν ἐνυπόθηκα ἐπὶ πολλὰ ἔτη. Ἴδου ποῦ ὁ βῆς τῶν περιστάσεων καὶ αἱ ἀνάγκαι τῆς πάλης ὠδήγησαν ἐσφαλμένῃ φύσει εὐσεβῆ καὶ τίμιον, ὅστις ἐνεκαίνισε τὴν πατριαρχίαν του, προσκαλέσας σὺν ὁδῶν, ὅπως ἐξαλείψῃ τὴν ἀνομίαν. Ἐν ταῖς θλιβεραῖς ταύταις περιστάσεσιν ὁ Ἱερεμίας ἐποίησε ἐκ νέου πάνδημον ἐκκλησίαν πρὸς τοὺς ἀρχηγούς τῶν πατριῶν· γενικός συμβιβασμός ἐπηκολούθησε, καὶ πάντες ἐπεδόθησαν πρὸς ἐπούλωση τῶν κοινῶν πληγῶν ὁ Θεόκλητος ἀπεστάλη πρὸς συλλογὴν χρηματικῶν κεφαλαίων εἰς Γεωργίαν, καὶ ὁ Παχώμιος εἰς Κύπρον καὶ Αἴγυπτον. Καὶ αὐτὸς δὲ ὁ πατριάρχης ἀπεφάσισε νὰ ἐπιχειρήσῃ μᾶλλον μεμακρυσμένον καὶ νέον ταξίδιον, τὸ τῆς Μοσχολίας. Ὑπελόγιζεν ὅτι θὰ ἀνωρθώσῃ τὰς ὑποθέσεις του διὰ τῆς μεγαλοδωρίας τοῦ μεγάλου δουκός.

(ἀκολουθεῖ)

ΓΑΜΟΙ ΕΝ ΓΑΛΛΑΞΕΙΔΙΩ

Τῶν ἀρραβῶνων τελεσθέντων καὶ τοῦ χρόνου οὕτως εἰπεῖν τῆς δοκιμασίας παρελθόντος ἂν δὲν ἐπέβη ἀπροσδόκητόν τι, εἰς οὗ νὰ προέβη ἡ διάρρηξις τῶν σχέσεων τῶν συζευχθησάντων ἠρξέτο· ὁ χρόνος καθ' ἑν ἔβη τελεσθῆ ὁ γάμος, ἡ ἐπισφράγισις δηλ. τῆς ἐπὶ τοσοῦτον χρόνον ἐκδηλωθείσης ἀμοιβαίας ἀγάπης καὶ ἐκτιμῆσεως.

Περὶ τὸν δ' ἴσως νὰ προσθέσωμεν ὅτι προτιμᾶται, ὡς συνήθως καὶ ἐν ταῖς λοιποῖς μέρεσι καὶ ἰδίως ταῖς χωρίαις, ἡ Κυριακὴ, διότι οὕτως πάντες θέλουσι μετὰ τῆς χαρᾶς καὶ τῆς εὐτυχίας, ἐπειδὴ ἐν ταῖς μικραῖς ταύταις κοινωνίαις, ἐνθα εἰσέτι ἐπικρατεῖ ἡ ἀγνόησις τῶν αἰσθημάτων, ἐνθα δὲν εἰσεχώρησεν εἰσέτι ἡ διαφθορὰ καὶ ἡ ἐξαχρείωσις, τοιαύτη ἐορτὴ δι' ἧς συνενῶνται ἡ τύχη δύο ὑπάρξεων δὲν εἶνε ἀδιάφορος διὰ τοὺς λοιπούς· εἶνε ἐορτὴ γενικὴ καθ' ἑν πάντες χαίρουσι ἢ χαρὰ δ' αὕτη δὲν εἶνε φαινομενικὴ καὶ πρὸς ἐπίδειξιν, ἀλλ' ἀληθὴς καὶ ἐνδόμυχος· ἐγὼ τοῦλάχιστον δύναμαι νὰ ὁμολογήσω ὅτι ὁσάκις παρευρήθην εἰς γαμηλίους ἐορτὰς ἰδίως τῶν χωρίων συνεινήθη παρατηρῶν τὴν χαρὰν τῶν διαγεομένων ἐπὶ τοῦ προσώπου ἂν οὐχὶ πάντων ἀλλὰ τῶν πλειοτέρων. Ἄλλως τε ὑπάρχει καὶ ἕτερος λόγος, ὅτι ὡς ἐκ τῆς σμικρότητος τῆς κοινωνίας πάντες σχεδὸν συνδέονται διὰ ποῖος τινος συγγενείας.

Ἐκλέγουσι λοιπὸν, ὡς ἔφθην εἰπὼν, τὴν Κυριακὴν, καθότι κατὰ τὰς λοιπὰς ἡμέρας δὲν εἶνε δυνατόν εἰς πάντας ὡς ἐκ τῶν ἐργασιῶν τῶν νὰ λάθωσι μέρος· δὲν εἶνε δὲ ἀπίθανον ὡς ἐκ τῆς πρὸς τὴν θρησκείαν ἀφοσιώσεώς των, ὅτι θέλουσι τὴν κατὰ τὴν ἁγίαν τοῦ Κυρίου ἡμέραν τέλει τῶν μυστηρίων, ὅπως οὕτω δοθῇ κύρος μετίζον τῇ ἱεροτελεστίᾳ ταύτῃ.

Ἐν τοσοῦτω ὅλη ἡ ἐβδομάς ἢ πρὸ τῆς Κυριακῆς δὲν ἀμοιρεῖ ἐορτῶν καὶ διασκεδάσεων συναφῶν πρὸς τὴν τῆς ἡμέρας ταύτης.

Τὴν Τρίτην λ. χ. λαμβάνει χώραν ἡ ἐορτὴ καθ' ἑν πινυνοῦν τὰ προζύμια τοῦτέστι τὴν ζύμην τοῦ ἄρτου, ὅστις θέλει χρησιμεύσῃ κατὰ τὰ γέυματα τοῦ γάμου γίνεται δὲ ὡς ἐξῆς· περὶ τὴν δεῖλην συνέρχονται οἱ συγγενεῖς καὶ φέρουσιν ἐν τῷ μέσῳ τῆς αἰθούσης τὸ ἄλευρον τὸ ὁποῖον κρισκαρίζε· καὶ τὸς ὁποῖος ἀπαιτεῖται νὰ μὴ εἶνε ὄρπανός πατρὸς ἢ μητρὸς, διότι τοῦτο δυνατόν νὰ ἔχη ἐπιρροὴν ἐπὶ τοῦ μέλλοντος τῶν συζευχθησάντων. Ἐκτὸς τοῦ παιδὸς τούτου παρακλήθηνται καὶ 2 ἕτεροι. Κατὰ τὴν ὥραν τῆς ζυμώσεως ἢ ἐγγύως μουσικὴ συνισταμένη ἐκ τετραχόρδου καὶ κιθάρας, ὄργάνων δι' ὧν ἀποτελεῖται πασῶν σχεδὸν τῶν ἐπαρχιῶν ἢ ὀρχήστρα ἀνακρούει ἤχους διαφόρους, ἐν ᾧ οἱ παῖδες ψάλλουσιν ἀπαντῶσι δὲ αὐτοῖς ἡ νόμφη καὶ ἡ μήτηρ τῆς.

Παῖδες

Σίτα σίτα τ' ἄλευρα
κίφρατα τὰ προζύμια
καὶ κείνος ποῦ τ' ἀνάπιαν
μὲ μάνα μὲ πατέρα.

Νύμφη.

Εὐχῆσου με μανοῦλά μου
τὰ πρῶτα μου προζύμια.

Μήτηρ

Ἡ εὐχὴ μου μετασείνα
καὶ Παναγιὰ παρθένα.

Τὸ ἔσμα τοῦτο λέγεται τρεῖς, μετ' ὅ οἱ συγγενεῖς ἔπιπτον ἐπὶ τῆς ζύμης διάφορα νομίσματα ἕκαστος ἀναλόγως τῶν δυνάμεων καὶ διαθέσεων του· ἐννοεῖται δὲ ὅτι πάντες φιλοτιμούνται ὅπως ἐπιδείξωσι τὴν γενναιοδωρίαν των. Ἐν τούτοις ἐπὶ τῇ θέξ τῶν ἔπιπτον χρημάτων ὁ πρῶτος παῖς προσπαθεῖ, βυθίζων τὴν κεφαλὴν ἐντὸς τοῦ ἀγγείου, ἐν ᾧ εὐρίσκειται ἡ ζύμη, νὰ λάβῃ τὰ νομίσματα διὰ τοῦ στόματός του· τὰ ἐναπομείναντα δὲ, ἂν τυχόν δὲν κατορθώσῃ νὰ ἀνασύρῃ πάντα, ἀνήκουσιν αὐτοδικαίως τοῖς συναδέλφοις του. Μετὰ τὸ πέρας τῶν διατυπώσεων τούτων παρατίθεται τράπεζα καὶ οἱ συνδαιτημόνες διασκεδάσουσι θύοντες ἀφρόνους σπονδάς τῷ Βάκχῳ μέχρι βαθείας νυκτὸς κατὰ τὰς ἐπιθυμίας καὶ ὀρέξεις τῆς πλειοψηφίας. Λαμβάνει δὲ χώραν ἡ τελετὴ αὕτη ἐν ἐνὶ οἴκῳ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τῆς νόμφης, ὅπως οὕτω λαμπρότερον τελεῖται ὑπ' ἀμφοτέρων τῶν οικογενειῶν.

Καὶ ταῦτα μετὰ τὴν Τρίτην ἦν, ὡς φαίνεται, δὲν φοβούνται ὡς ἀπογράδα, ἀφ' οὗ ὁ καθ' αὐτὴν ζυμοῦμενος ἄρτος θέλει χρησιμεύσῃ πρὸς τροφήν κατὰ τὰς εὐτυχιστέρας ἡμέρας τοῦ βίου των, ἂν εἶνε δυνατόν νὰ ὀνομάσῃ τις τὸν γάμον ὡς τὴν εὐτυχιστέραν ἐποχὴν τοῦ βίου, καθότι ὑπάρχουσι γινώματι καὶ ὑπὲρ τοῦ ἐνός καὶ ὑπὲρ τοῦ ἄλλου ὅσον τὸ

καθ' ἡμᾶς, εἰ καὶ πόρρω εἰσέτι ἀπέχομεν τοῦ σημείου τούτου, ἀποφαινόμεθα ὅτι εἶνε ἡ σχετικῶς εὐτυχιστέρα στιγμή τοῦ ἀνθρωπίνου βίου, διότι καθ' αὐτὴν τοῦλάχιστον ἐπικρατεῖ εὐδία ἐν τῷ ὀρίζοντι τοῦ τῶν μελανῶν νεφῶν τῶν ἐπιπερόντων τὴν θέλλαν καὶ τὴν καταστροφήν μικρὸν κατὰ μικρὸν ἀναφανομένον.

Ἄλλ' ἂς φιλοσοφήσωμεν ἄλλοι μᾶλλον πεπειραμένοι καὶ εἰδημονέστεροι περὶ τῆς χρησιμότητος τοῦ γάμου ἢ περὶ τοῦ ἄκαντιον· ἡμεῖς δὲ συνεχίσωμεν τὴν διήγησιν.

I. ΚΑΡΑΚΑΤΕΑΝΗΣ.

(ἔπαται συνέχεια)

ΠΟΙΚΙΛΙΑ

Ὁ φλύκας λέγει ὅτι γνωρίζει, ὁ ἀνόητος ὅτι σχεδὸν δὲν γνωρίζει, οἱ νέοι ὅτι πράττουσιν, οἱ γέροντες ὅτι ἐπραξαν, οἱ μαροῖ ὅτι θὰ πράξωσιν.

Ὁ ἄσματος ἐλεγέ ποτε εἰς τὸν φιλάργυρον :

— Τὰ χρήματα εἶναι στρογγυλά διὰ νὰ κυκλοφορῶσι.

— Μπα! ἀπεκρίθη οὗτος· τὰ χρήματα εἶναι ἐπίπεδα διὰ νὰ σωρεύωνται.

Ὁ Παλλιάδης βλέπων διερχόμενον τὸν ἱατρὸν τοῦ ἀποστρέφει τὸ πρόσωπον· εἰς τὸν ἐρωτήσαντα τὴν αἰτίαν· Ἐντρέπομαι νὰ τὸν βλέπω, λέγει, διότι ἔχω τὸσον καιρὸν ν' ἀρρωστήσω!

Ἐμπορὸς τις ἐξέδωκεν εἰς βάρος ἐμπορίου τυφλοῦ συναλλαγματικὴν ὁ Παλλιάδης διασχυρίζετο ὅτι ἡ συναλλαγματικὴ αὕτη δὲν ἔπρεπε νὰ πληρωθῇ ὡς οὕσα ὄψεως.

Ὁ Παλλιάδης, καθ' ἐντολήν τῆς κοινότητος τοῦ χωρίου του, μετέβη εἰς τὴν πόλιν ὅπως παραγγεῖλῃ εἰς καλὸν τινα ζωγράφον εἰκόνα παριστώσαν τὸ μαρτύριον τοῦ ἁγίου Ἀαρὼν, διὰ τὴν ἐκκλησίαν τοῦ χωρίου. Ὁ ζωγράφος εἰς δὲ ἀπηθύνθη ἠρώτησε πῶς ἤθελον νὰ παραστήσῃ τὸν ἅγιον, ζῶντα ἢ νεκρὸν. Ἡ ἐρώτησις αὕτη ἐπέβαλεν εἰς μεγάλην ἀμηχανίαν τὸν Παλλιάδην, ὅστις τέλος εἶπε· Καλλιτέρη νὰ τὸν κάνης ζωντανόν ἂν πάλι καὶ τὸν θέλουν πεθαμμένο, μπόρουν νὰ τὸν σκοτώσουν!

Ὁ ἱατρὸς ἐρωτᾷ τὸν Παλλιάδην πῶς τῷ ἐφάνη τὸ λουτρόν τοῦ ὁποῖον τῷ διέταξεν.— Ὅλιγον ὑγρὸν, ἀποκρίνεται οὗτος.

Ὁ αὐτὸς ἔλεγε : « Δὲν γνωρίζω ἄλλο μέρος ὅπου γίνονται περισσότερα πράγματα παρ' ὅσα εἰς τὸν κόσμον. »

Ὁ αὐτὸς ἐπίσης : « Ἦθελα νὰ εὕρισκον ἕνα τόπον, ὅπου δὲν ἀποθνήσκουσι ποτέ· θὰ ἐπήγαινα ἐκεῖ νὰ τελειώσω τὰς ἡμέρας μου. »

Ἴδου μία διαθήκη λακωνικὴ : « Εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος : δὲν ἔχω τίποτε ὀφείλω πολλά, ἀφίνω τὸ ὑπόλοιπον εἰς τοὺς πτωχοὺς. »

Εὐσεβὴς τις πλήρης χριστιανικῆς ὑποταγῆς φοβούμενος μήπως κάμῃ πρὸς τὸν Θεὸν ἀδιακριτόν τινα αἴτησιν ἠρκέτο καθ' ἐκάστην πρωίαν καὶ ἑσπέραν νὰ ἐπαναλαμβάνῃ τὰ 24 γράμματα τοῦ Ἀλφαβήτου, προσθέτων εἰτα : Ἴδου τα ὄλα, Θεέ μου, κατὰτάξέ τα τώρα, ὅπως θέλῃς. »

— Ὡ ἀγαπητὴ μου, ἀνεκράζεν νέος ἐραστής, τὴν πρώτην φορὰν καθ' ἣν θὰ μοι εἴπητε λόγους ἀπελιστικούς θὰ φωνεῖσθε πρὸ τῶν ποδῶν σας.

— Καὶ τὴν δευτέραν ; ἠρώτησε ἡ δεσποινίς.

Ἐτερος ἐραστής συνειθίσας νὰ ἱκανοποιῇ πάσας τὰς ἰδιοτροπίας τῆς ἐρωμένης του καὶ βλέπων αὐτὴν παρατηροῦσαν μετὰ προσοχῆς ἐν ἄστρῳ, λέγει : « Μὴ τὸ παρατηρήτε τόνον, φιλάτῃ μου· δὲν δύναμαι νὰ σᾶς τὸ δῶσω. »

Δύο παῖδια παρετήρουν μετὰ προσοχῆς εἰκόνα παριστώσαν τὸν Ἀδὰμ καὶ τὴν Εὐάν ἐν τῇ ἀδαιαίᾳ αὐτῶν περὶ βολῆ. — Ποῖός εἰν ὁ ἄνδρας; ἐρωτᾷ ἡ μικρὰ τὸν ἀδελφόν της. — Πῶς θὲς νὰ τὸ ξέρω; μήπως εἶναι ντυμένοι; ἀποκρίνεται οὗτος.

Πατὴρ ἐπιπλήττει τὸν υἱόν του. ὅστις ὅμως, ὀλίγον φρονιτίζων περὶ τῶν λόγων του, ἐνασχολεῖται εἰς τὴν καταμέτρησιν τῶν εἰς τινα ὀπὴν εἰσερχομένων μυρμηγκῶν.

— Τί σκέπτεσαι, ἄθλιε, ἐν ᾧ ἐγὼ σοῦ ὁμιλῶ;

— Ἄ! πατέρα, ἂν ἐμβαιεῖς ἀκόμη ἕνα θὰ ἦσαν σωστὰ πενήντα.

Βνήθεια, βοήθεια, λοχαγέ! ἐφώναζε στρατιώτης, τρέξτε! κρατῶ ἕναν αἰχμάλωτον.

— Λοιπὸν, φέρε τον ἐδῶ!

— Αὐτὸ θέλω κι' ἐγὼ, μὰ ἔλα ποῦ δὲ μ' ἀφίνει νὰ φύγω!

Σκέψις Παλλιάδου. « Καλὰ ἔκαμ' ὁ Θεὸς ποῦ ἐβαλε τὸ θάνατον, στὸ τέλος τῆς ζωῆς, γὰ νὰ χῆ κανεὶς καιρὸν νὰ προετοιμασθῇ. »

Ἐπιγραφή ἐπὶ τῆς θύρας Ἰατροῦ « Β... χειρουργο-
μαϊευτῆς τοῦ στρατοῦ. »

Η ΜΑΓΔΑΛΗΝΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

« Ὁ Κορ καὶ ἡ Κα Leroire παρακαλῶσι τὸν κ. τὴν κ. καὶ τὴν Δεσποινίδα Tréfort νὰ τοῖς κάμωσι τὴν τιμὴν νὰ διέλθωσι μετ' αὐτῶν τὴν ἐσπέραν τῆς 7ης Ἰανουαρίου 1881. »

(θὰ χορευσοῦσι).

Ἡ πρόσκλησις αὕτη ἀνεγνώσθη μεγαλοφώνως, ἐν τινι κομφῆ αἰθούσῃ τῆς οἴου Lafon, ἐν Μασσαλίᾳ, παρ' ἀνδρὸς πεντηκονταετοῦς, ἔχοντος ὄψιν συμπαθητικὴν καὶ σοβαρὰν, καὶ καθήμενον παρὰ τῆς γωνίας τῆς ἐστίας, ἐν ἧ ἔκαιε λαμπρὸν πῦρ.

— « Εἰ λοιπὸν ἀγαπητῆ μου, εἶπεν μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν ὁ κ. Tréfort, ἀποτεινόμενος πρὸς τὴν σύζυγόν του, καθημένην ἀπέναντι αὐτοῦ, ἰδοὺ καλὴ εὐκαιρία διὰ τὴν Μαγδαληνὴν ἵνα εἰσαχθῆ εἰς τὸν κόσμον. Ἡ ἀγαπητὴ ἡμῶν θυγάτηρ συμπληροῖ ἤδη τὸ δέκατον ὄγδον αὐτῆς ἔτος, ὅθεν εἶναι καιρὸς νὰ παρουσιάσωμεν αὐτὴν ἐπισήμως εἰς τοὺς φίλους μας. »

— Δησμονεῖς Κάρολε, ἐπὶ τῆς ἡμέρας ἐκείνης εἶνε ἀκριβῶς ἡ τῶν Φώτων, καὶ ὅτι τὴν ἐσπερίδα ταύτην ἀφιερῶμεν πάντοτε εἰς τοὺς φίλους Delrat ; Δὲν δυνάμεθα ἀληθῶς νὰ παραλείψωμεν τοῦ νὰ παρευρεθῶμεν εἰς τὴν κατὰ παράδοσιν οἰκογενειακὴν ταύτην ἑορτήν, ἣν ἡ ἀνάδοχος τῆς Μαγδαληνῆς θέλει μεταβαλεῖ εἰς μικρὰν μετὰ χοροῦ ἐσπερίδα πρὸς τιμὴν τῆς ἀγαπητῆς αὐτῆς ἀναδεκτῆς.

— Διαβόλε! ἐφώνησεν ὁ κ. Tréfort κτυπῶν τὸ μέτωπον, εἶναι...

— Ἐπιμένεις λοιπὸν διὰ τὸν χορὸν τοῦτον; ἐπανελάβεν ἡ κ. Tréfort, ἀφήσασα πρὸς στιγμὴν τὴν ἐργασίαν της, ὅπως παρατήρησεν κάλλιον τὴν φυσιογνωμίαν τοῦ συζύγου της. Ἐχεις ἀφορμὴν τινα, δι' ἣν ἐπιθυμοῦμεν νὰ ὀδηγήσῃς ἐκεῖ τὴν θυγατέρα μας;

— Ἐμάντευσας τοῦτο Μάρθα. Ἐπιθυμοῦμεν τῶ ὄντι νὰ σοὶ παρουσιάσω νέον τινὰ, δι' ὃν μοὶ εἶπον πολλὰ καλὰ καὶ ὅστις ὡς ἐκ τῶν εἰσοδημάτων καὶ τῆς καταγωγῆς του, ἤθελεν εἶσθαι καλὸς σύζυγος διὰ τὴν Μαγδαληνὴν. Θέλεις μοὶ εἶπει ἴσως ὅτι εἶνε πολὺ νέος, καὶ ὅτι δὲν εἶναι φρόνιμος νὰ ἡμιλήσωμεν αὐτῇ περὶ γάμου, καθ' ὅτι θαυματομένη ἐκ τοῦ πρώτου χοροῦ, ἐν ᾧ θὰ παρασταθῆ δὲν θέλει σκίεπτεται πλέον ἢ τὰς πολυαριθμοὺς ἡδονὰς ἃς θὰ τῇ προξενήσῃ ἡ ἔνωσις αὐτῆς μετ' ἐνὸς νέου καὶ διακεκριμένου ἐπάρχου. Ἄλλ' εἶναι τόσο καλὸν συνοικεῖσιν! ἄλλωστε τὸ σχέδιόν μου δὲν εἶναι νὰ ἐπιταχύνω τὸν γάμον. Ὅχι. Θέλω μόνον καὶ χωρὶς ἀμφότεροι νὰ ἐννοήσωσι τι, νὰ κατοπτρεύω ὅποιον ἐντύπων ἡ-

θελε προξενήσῃ ὁ εἰς εἰς τὸν ἄλλον. Εἰξεύρω καλῶς, προσέθηκεν ὁ καλὸς πατήρ, ἀνορθῶν τὴν πολιὰν κεφαλὴν του καὶ μειδιῶν διὰ τοῦ καλοῦ εἰεῖνου μειδιάματος ὅπερ ἐλάμπρυνεν ὅλην αὐτοῦ τὴν φυσιογνωμίαν, εἰξεύρω καλῶς, ὅτι, ἡ κόρη μου εἶνε μαργαρίτης καὶ ὅτι ἤθελεν εἶναι πολὺ δύσκολος ἐκεῖνος, ὅστις δὲν ἤθελε τὴν εὐρὴ τῆς διαθέσεώς του, ἀλλὰ προσέτι... εἰς αὐτὸν τὸν χορὸν θέλουσι παρευρεθῆ καὶ ἄλλοι θελκτικαὶ νεάνιδες, ὁ δὲ κ. Vaillae δυνάτὸν νὰ ἔχη κλίμα μᾶλλον πρὸς τὰς μελαχρινὰς. ἐνῶ ἡ Μαγδαληνὴ εἶνε ξανθὴ!

— Κἀγὼ, Κάρολε, ἤμην ἐτοιμὴ νὰ σοὶ εἶπω μυστικόν τι, ἅμα ἤρχισας τὴν ἀνάγνωσιν τῆς προσκλήσεως ταύτης. Ἡ-θελον σοὶ ἡμιλήσει περὶ τινος σχεδίου ἀναλόγου ὅπερ συνέλαβεν ἡ καλὴ κ. Delrat, καὶ ὅπερ κρατεῖ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς ὡς ἐκ τῆς ζωηροτάτης ἀγάπης, ἣν τρέφει διὰ τὴν Μαγδαληνὴν. Ὁ υἱὸς στενῆς αὐτῆς φίλης, νέος διακεκριμένος δικηγόρος τῆς Ioues, διατρέθων κατ' αὐτὰς ἐνταῦθα, φέρεται κατ' αὐτὴν πάντα τὰ ἀπαιτούμενα εἰς καλὸν καὶ θελκτικὸν σύζυγον προσόντα. Ὁ κ. Albert Rosly θέλει παρευρεθῆ εἰς τὴν ἐσπερίδα, ὅθεν θὰ γνωρισθῶμεν μετ' αὐτοῦ. Ἡ παλαιὰ φίλις, ἣτις μᾶς συνδέει μετὰ τοῦ κ. καὶ τῆς κ. Delrat, μοὶ ἐπέτρεψε νὰ πιστεύσω ὅτι θέλεις ἰδεῖ με ὄμμα εὐμενὲς τὸν παρ' αὐτῶν προταθέντα νέον μνηστήρα, ὅστις ἀγνοεῖ ἐντελῶς τὴν κατὰ τῆς ἐλευθερίας του διυφαινομένην μικρὰν συναμοσίαν.

— Δικηγόρος εἶπας; πλήρης προτερημάτων καὶ προσόντων, τοῦτο μ' εὐχαριστεῖ πολὺ, ἀλλ' ἐκτός τοῦ τίτλου τοῦ διδάκτορος τὰ νομικὰ ὁ κ. Rosly δὲν ἔχει ἄλλον τίτλον;

— Σ' ἐνωῶ, φίλε μου, ἀπεκρίθη ἡ κ. Tréfort μειδιῶσα· μάθε ὅτι ὁ κ. Albert εἶναι κτήτωρ πολὺ μεγάλης περιουσίας, ὑπερβαίνουσας τὰς πεντακοσίας χιλιάδας φράγ. ὅπερ δὲν εἶνε εὐκαταφρόνητον.

— Πολὺ καλὰ! πολὺ καλὰ! ἀλλὰ τότε πῶς δυνάμεθα νὰ συνδιασωμεν τὰς δύο συνεντεύξεις;

— Ἄν ἐπιθυμῆτε τοῦτο, κατορθοῦται εὐκόλως. Πηγαίνομεν ἀπὸ τῆς ἐνάτης μέχρι τοῦ μεσονυκτίου εἰς τοὺς Delrat καὶ ἀκολούθως ἀναχωροῦμεν διὰ τὸν χορὸν.

— Εὐγε! ἀγαπητῆ μου! ἐπιτυχέστατα!

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

Τὰκ, τὰκ, εἶμεθα ἐτοιμαί, πάτερ, καὶ τ' ὄχημα ἀναμένει, ἠκούσθη φωνὴ τις νέα καὶ ἀνηρὰ, εἰς τὴν θύραν τοῦ γραφείου τοῦ κ. Tréfort, κατὰ τὸ ἐσπέρας τοῦ ἐπισήμου χοροῦ.

— Εἰσέλθετε, δεσποινίς, εἰσέλθετε λοιπὸν, ἵνα σᾶς θαυμάσωμεν ἀπεκρίθη ἄλλη φωνὴ ἔσωθεν. Δὲν εἶχον εἰσέτι προφερθῆ αἱ λέξεις αὗται καὶ ἡ φαιδρὰ τῆς νέας ἐμφάνισις ἐφώτισεν αἰφνιδίως τὸ σκιερὸν καὶ διεσκευασμένον μετὰ σοβαρᾶς καλαισηθείας δωματίου, ἐνθα ὁ κ. Tréfort, ὁ σοφὸς ἱατρός, διήρχετο τὰς φιλέργους ὄρας, πρὸς σπουδὴν τῆς ἐπιπόνου ἐπιστήμης εἰς ἣν εἶχεν ἀφιερῶσει τὴν ζωὴν του, καὶ ἣτις τὸν ἐβοῆθει νὰ κάμῃ τόσα καλὰ. Ἠγέρθη ταχέως, βλέπων τὴν θυγάτερα του καὶ προὐχῶρησαν πρὸς ἀπάντησίν της.

— Δὲν εἶνε ὠραῖον τὸ φόρεμά μου πάτερ; ἀνεφώνησεν ἡ Μαγδαληνὴ μειδιῶσα. Καὶ χωρὶς ν' ἀφήσῃ τῶ πατρὶ της καιρὸν ν' ἀποκριθῆ, τὸν ἔκαμε νὰ θαυμάσῃ, διὰ φαιδρῶν λόγων ἀμοιβομένων με ζωηροῦς γέλωτας, τὰ μικρὰ αὐτῆς ἐκ μετάξης ὑποδήματα τῆς μακρᾶς λευκᾶς αὐτῆς χειρίδας, τ' ἄνθη της, τὸ βριπίδιόν της, τὸ λεπτῶς κεντισμένον βίνωμακτρόν της, τέλος πᾶν ὅτι συμπληροῖ καὶ ἀπαρτίξει ἐντελῆ στολισμὸν χοροῦ.

Ὁ κ. Tréfort ἐπῆναι, ἐθαύμαζεν, ἀλλ' ἐκεῖνο ὅπερ ἐφάυμαζε πλείοτερον πάντων ἦτον ἡ κόρη της. Ἡ Μαγδαληνὴ ἦτον ὄντως ἀρκούντως ὠραία, ὅπως διεγείρη τὸν θαυμασμὸν ὑψηλὴ καὶ εὐστροφος, λευκὴ καὶ ξανθὴ, με ὀφθαλμοὺς μέλανας πλήρης πυρὸς καὶ ἀκτίων μειδιάματος, ἡ καλλονὴ τις ἔθειλε πάντα ὀφθαλμὸν, ἡ γλυκύτης της προσήλυτε πᾶσαν καρδίαν. Πρὸ πάντων δὲ τὸ εὐκαμπτον καὶ ἐλαφρῶς κεκλυμένον ἀνάστημά της, τὸ φαιδρὸν μειδιάμα ἀνοῖγον τὰ χεῖλη της καὶ ἀποκαλύπτον τοὺς ἐκ μαργαρίτου ὀδόντας της.—τὸ λευκὸν φόρεμά της, πίπτων γύρωθεν αὐτῆς μετὰ πληθῶς χαριεστάτων πτυχῶν καὶ κλάδος πασχάλας ἐπὶ τῆς χρυσῆς αὐτῆς κόμης, καθίστατο τὸ ἰδεῶδες τοῦ ζωγράφου, ἢ τοῦ ποιητοῦ.

Αἶφνης διεκόπη βλέπουσα προσηλούμενον ἐπ' αὐτῆς καὶ ἔτερον βλέμμα ἐκτός ἐκείνου τοῦ πατρὸς της. — « Ἄ! πάτερ ἀνεφώνησεν πᾶραυτα μετ' ὕψους μομφῆς καὶ ἐρυθρίασασα μεγάλως, διατὶ δὲν μοὶ εἶπατε ὅτι δὲν εἶσθε μόνος; »

— Μοὶ ἀφῆκες κἄν τὸν καιρὸν νὰ προσφέρω λέξιν, μικρὰ μου θυγάτηρ; ἀπεκρίθη ὁ πατήρ της γελῶν.

Τῶ ὄντι, διεγερθεῖσα ἐκ τῆς ἀπόψεως πολυαριθμῶν ἡδονῶν, αἰτινες τὴν ἀνέμενον κατὰ ταύτην τὴν ἐσπερίδα, καὶ ὅλως ἐνασχολουμένη, ὅπως προκαλέσῃ τὸν τοῦ πατρὸς της θαυμασμὸν διὰ τὰ ὠραία κοσμήματα ἅπερ τῇ ἐδώρισαν ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τοῦ πρώτου αὐτῆς χοροῦ, ἡ Μαγδαληνὴ δὲν εἶχε κατ' ἀρχὰς παρατήρησεν νέον τινὰ ἐν τῇ σκιᾷ καθήμενον καὶ ἐγερθέντα κατὰ τὴν ἐμφάνησίν της.

— Σᾶς ζητῶ συγγνώμην, δεσποινίς, εἶπεν οὗτος προχωρῶν πρὸς τὴν νέαν κόρην. Ὄφειλον νὰ παρουσιασθῶ ταχύτερον, ἀλλὰ δὲν εἶχον τὸ θάρρος νὰ σᾶς διακόψω... ἐπὶ τοσοῦτον ὁ φαιδρὸς ὑμῶν γέλως με ἠτύρησεν, ἐπρόσθεσε μετὰ στεναγμοῦ ἐν τῷ ἅμα κατασταλέντος...

Δυστυχῆ κ. Raoul! εἶπεν ἠπίως ἡ Μαγδαληνὴ, τείνουσα πρὸς αὐτὸν τὴν μικρὰν αὐτῆς χεῖρα, καθ' ἣν στιγμὴν ἐνεφανίσθη ἡ κ. Tréfort.

— Δὲν ἀνέμενον τὴν εὐχαρίστησιν νὰ εὐρὼ ἐνταῦθα τὸν κύριον Raoul, εἶπεν αὕτη, χαίρειτῶσα τὸν νέον. Βεβαίως ἡ κυρία μήτηρ σας ἔχει καλῶς.

— Εὐχαριστῶ, κυρία, ἀπεκρίθη προσκλίνων μετὰ σεβασμοῦ. Αὕτη μοὶ ἐπεφόρτισε σὺν ταῖς προσήρσις αὐτῆς πρὸς ὑμᾶς, νὰ φέρω καὶ τὸ μικρὸν τοῦτο δέμα διὰ τὴν δεσποινίδα Tréfort.

— ὦ! ἡ καλὴ κ. Verneuil! Σκέπτεται πάντοτε πῶς δύνανται νὰ μ' εὐχαριστήσῃ, ἀνεφώνησεν μετὰ χαρᾶς, ἡ Μα-

γδαληνὴ. Θεέ μου, πόσον εἶναι ὠραῖον! ἀνέκραξεν ἀνασφύρουσα ἐκ τοῦ μεταξωτοῦ περικαλύμματος ὠραῖον κλάδον ἀνθέμιδος. Ἴδὲ το κάλλιον μήτηρ.

Ἡ κ. Tréfort ἀπέδωκεν εἰς τὰ ὠραῖα ἄνθη τὸν προσήκοντα θαυμασμὸν καὶ παρεκάλεσε τὸν κ. Verneuil νὰ εὐχαριστήσῃ τὴν μητέρα του, ἐκ μέρους αὐτῆς τε καὶ τῆς θυγατρὸς της, προσθέτουσα ὅτι ἐλπίζουσι νὰ ἐκπληρώσωσι αἱ ἴδιαι εἰς πρώτῃν εὐκαιρίαν τὴν εὐχάριστον ταύτην ὑποχρέωσιν. Εἶτα ἀπευθυνθεῖσα πρὸς τὴν κόρην της, εἶπεν. — Κάθησαι ἐκεῖ Μαγδαληνὴ καὶ ἄφες με νὰ θέσω ἐπὶ τοῦ στηθοδέσμου σου τὸν χαριεστάτον τοῦτον κλάδον, ὅστις θ' ἀρμόζῃ θαυμασιῶς ἐν τῷ μέσῳ τῶν τριχάπτων σου. Ὁ κ. Raoul θέλει ἔχει οὕτω τὴν εὐχαρίστησιν νὰ εἶπῃ εἰς τὴν μητέρα του ὅτι τὸ δῶρον της ἦτο πολὺ χρήσιμον, προσέθηκε, προσβλέπουσα μετὰ μειδιάματος τὸν νέον. Οὗτος προσέκλυσε χωρὶς οὐδὲν νὰ εἶπῃ ἄλλ' ἢ φυσιογνωμία του ἐξέφραζεν ἀρκούντως τὴν εὐχαρίστησιν, ἣν ἠσθάνθη ἐκ τῶν θελκτικῶν τούτων λόγων. Εἶτα ὁ κ. Verneuil ἀποχαίρειτῶσα ἀπεσφύρη, ἐνῶ ὁ Κ. καὶ ἡ Κ. Tréfort καὶ ἡ θυγάτηρ αὐτῶν ἀνελλόγητες ἐπὶ τοῦ ἀναμένοντος αὐτοῦ ὀχήματος, μετέβησαν ἐν τάχει εἰς τοῦ κ. Delrat

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Θέλετε ἐρωτήσῃ βεβαίως, διατὶ ἡ Μαγδαληνὴ εἶπεν, ἡμιλοῦσα μετὰ τοῦ κ. Verneuil. Δυστυχῆ κ. Raoul!

Διότι ἡ δυστυχία εἶχεν ἤδη κρούσει ἐπανειλημμένως τὴν θύραν τοῦ εἰκοσιτετραετοῦς ὠραίου καὶ εὐφροενεστάτου τούτου νέου.

Ὁ κ. Raoul Verneuil, νέος ἱατρός, πλήρης μέλλοντος, εἶδε πρὸ ἐνὸς ἔτους καταρρέον ἐν μιᾷ στιγμῇ ὅλον τὸ οἰκοδόμημα τῆς εὐτυχίας του, Ὁ πατήρ του πλούσιος φορτωτῆς πλείων τῆς πόλεως, ἀπώλεσεν ὅλην αὐτοῦ τὴν περιουσίαν ἐν τινι ἀπροσπῶ οικονομικῇ καταστροφῇ. Αὕτη ἡ ἀπροσδόκητος δυστυχία τῷ ἐπῆνεγεν ἀκαριαίως τὸν θάνατον, ἕνεκα βῆξως ἀνευρύσματος.

Ἐξ ἡμέρας μετὰ τὰ λυπηρὰ ταῦτα συμβάντα, ἡ Εὐα, ἡ μόνη μόνη ἀδελφὴ τοῦ Raoul, θελκτικὴ κόρη δεκαεξαέτης, προσεβλήθη ὑπὸ ὀδυνηρᾶς καὶ κεραυνοδόλου ἀσθενείας, καθ' ἣς ὅλαι αἱ προσπάθειαι καὶ ἡ ἐπιστήμη τοῦ ἀδελφοῦ της δὲν κατίσχησαν.

Ματαίως προσεπάθησε βοηθούμενος ὑπὸ τῶν μᾶλλον διακεκριμένων συναδέλφων του νὰ παλαίσῃ κατὰ πόδας ἐναντίον τοῦ θανάτου. Ματαίως ἡ δυστυχὴς μήτηρ του κατηναλώθη εἰς δάκρυα καὶ προσευχὰς, τὴν ἐσπέραν τῆς βοήθης τῆς νόσου ἡμέρας, ἡ Εὐα παρέδωκε τὴν τελευταίαν πνοὴν χωρὶς νὰ δυνήθῃ νὰ προσφέρῃ λέξιν, σφίξασα μόνον μετ' ἀδυναμίας τὰς ἀγαπητὰς χεῖρας, αἰτινες τὴν ὑποστήριζον καὶ ἀρίσασα νὰ πλανηθῆ θεῖον μειδιάμα ἐπὶ τῶν συνεσταλμένων ἐκ τῆς ἀγωνίας χειλέων της. — Ὁ Raoul κατελήθη τότε ὑπὸ τηλικαιῆτος ἀπελπισίας, ὥστε ἐφοβήθησαν πρὸς στιγμὴν τὸ λογικὸν του.

Κατὰ τὴν ὀδυνηρὰν ταύτην στιγμήν, ὁ κ. Tréfort ἐφάνη ἀληθῆς φίλος εἰς τοὺς δυστυχεῖς τούτους τεθλιμμένους. Ἄντι νὰ ἀποσυρθῆ, περατωθέντος τοῦ ἔργου του, ἔμεινεν πλησίον αὐτῶν, ἐπιδαφιλεύων αὐτοῖς πᾶσαν φροντίδα καὶ πᾶσαν παρηγορίαν δεικνύων πρὸς τὴν τεθλιμμένην μητέρα τὸν υἱόν, ὅστις τῇ ἐναπέμεινεν εἰσέτι, εἰς δὲ τὸν ἀπηλπισμένον υἱόν τὴν δυστυχῆ μητέρα, δι' ἣν ἦτο τόσον χρήσιμος. Οὕτως ἐπανέφερε μικρὰν γαλήνην εἰς τὰ ταραχθέντα ταῦτα πνεύματα, ὀλίγην εἰρήνην εἰς τὰς πληγωμένας ταύτας καρδίας. Ἐκαμε δὲ κάτι πλεיותרον, ὑπεσχέθη εἰς τὸν Raoul νὰ τὸν λαμβάνῃ ὡς συμπράκτορα εἰς τὰ συμβουλίᾳ του διὰ νὰ σχηματίσῃ οὕτω πελατεῖαν.

Ἄπο τῆς ἡμέρας ἐκείνης, ἡ κ. Verneuil καὶ ὁ υἱὸς τῆς ἡσθάνοντο πρὸς τὸν κ. Tréfort καὶ εἰς τὴν οἰκογένειάν του ζῶηράν καὶ βαθεῖαν εὐγνωμοσύνην.

(ἀκαλουθεῖ)

ΠΟΙΗΣΕΙΣ

ΕΡΩΤΙΚΗ ΩΔΗ

(Μίμησις)

Ἦ ἔρωσ, ἔρωσ, ἄρωμα μαγευτικὸν καὶ θεῖον!
Ἡλιος σὺ καταπεσὼν ἀπὸ τοῦ παραδείσου!
Ἄστρον λαμπρὸν εἰς τ' οὐρανοῦ τὸ πυραυγὲς τοπίον!
Ἐπάρχει ἄρα εἰς τ' ἀπειρα τοῦ κόσμου, τῆς ἀθύσου
Χώρα, ἔστω καὶ δυστυχῆς, ὑπάρχει μέρος τόπου
Ἐνθα σὺ δὲν λατρεύεσαι θερμοτότατα, ὦ ἔρωσ!
Ἐφίσταται ἄρα λαός, κόσμος, ψυχὴ ἀνθρώπου
Μὴ ἔχωρ πίστιν πρὸς θεὸν καὶ διὰ σὲ ἔν μέρος;

Ἦ ἔρωσ, εἶσ' ἐπὶ τῆς γῆς βράχος μεμονωμένος,
Ἡ ἔρημος, ἡ ἀβυσσος ὅπου τὴν φωλεάν σου
Καὶ τὸν βομῶν δὲν ἤρειρες; Νὰ μείνω βυθισμένος
Ποῦ δύναμαι χωρὶς ποτὲ νὰ πνεύσω τ' ἄρωμά σου,
Ἡ ὑπὸ ποῖον οὐρανὸν δύναμαι νὰ βαδίσω,
Νὰ ἀφεθῶ εἰς τοὺς γλυκεῖς βεμβώδεις λογιμοῦς μου,
Χωρὶς ὄμοῦ, ὄμοῦ μὲ σὲ καὶ τὴν ζῶην νὰ ζήσω,
Χωρὶς νὰ συναρτήσω σὲ εἰς πάσας τὰς ὁδοὺς μου;

Παντοῦ ὑπὸ τὸν οὐρανὸν ὁ ἔρωσ ἐπιπνέει
Τὸν βλέπω εἰς τὰ δάκρυα τῆς δρόσου, εἰς τὸ κῆμα,
Ἦ ὅπου ὁ ῥυαξ χύρεται, ὅπου ἡ αὔρα κλαίει,
Εἰς τ' οὐρανοῦ τὸ χρύσωμα. Ἀκόμη εἰς τὸ μῆμα,
Ἦ ὅπου τὰ φύλλα πίπτουσιν, ὅπου τὸ ἄρθος φθίνει,
Ἦ αὐτὸ τὸ ψυχορράγημα τοῦ δύοντος ἀστέρου,
Ἦ κεῖ ὅπου ἐξασθερεῖ ἡ τοῦ ἀρέμου δίγη
Ἦ θανασιὰς ἄγγελος παρίσταται ὁ ἔρωσ.

Ἦ τὸ φρίσσον φύλλωμα ὅπου ἡ δρόσος πίπτει,
Ἦ τὸ τοῦς μάγονι ἀσπασμοῦ τῶν δένδρων τῶν δασῶν,
Ἦ κεῖ ὅπου ἡ σφένδαμος μὲ μεγαλεῖον κύπτει,
Ἦ τὸ τὰς βασιλεῖους ὄρες ἤκουσα πνευστιῶν
Εἰς οὐρανὸν ν' ἀνέρχεται ἁρμοικὸν τὸ ἄσμα,
Ἦ μελωδία τῶν πτηνῶν, τῆς αὔρας ἡ τροφή.
Τὸ ἄσμα καὶ οἱ ἀσπασμοὶ εἶνε ἐρώτων πλῆσμα.
Τὸ πᾶν, τὸ πᾶν ἐπὶ τῆς γῆς ὁ ἔρωσ προξενεῖ.

Διέτρεξα τὴν ἔρημον ἀκτὴν ὅπου τὸ κῆμα
Φιλεῖ τῆς παραλλίας του τὴν ἄμμον κατὰ μῆκος
Καὶ εἶδον εἰς τὸ φίλημα τοῦ ἔρωτος τὸ σῆμα.
Ἦ ἄλλοθρον εἰς τὸ κῆματα ἐφέρετο τὸ φῶκος,
Ἦ ἔκλινε πρὸς τὸ ἀπειρον τὸ ἄρθος τὸ ὄρατον
Καὶ ἔψαλλε τοῖς ναυτικοῖς ἄσμα ἐρώτων νέων.

Πρὸς τὴν κοιλάδα τ' οὐρανοῦ ἐστήλωσα τὸ βλέμμα,
Ἦ ἔνθα τὸ ἀπειρον ὑψοῦ πρὸς τὸν θεὸν τὸ πνεῦμα
Οἱ οὐρανοὶ ὑπὸ χρυσοῦς κόρυς ἐκοσμοῦντο,
Κανονικῶς καὶ ἐν σιγῇ οἱ κόσμοι ἐκινουῦντο.
Ἦ ἦτο τὸ πᾶν ἁρμοικῆ αἰώνιος γαλήνη
Τὰ πάντα ὁ τοῦ ἔρωτος ῥόμος σοφῶς ἐκίνει.

Τότε ἐθεώρησα τὴν γῆν. Γυνὴ τις ἐμειδία
Ρεμβῆ καὶ ψιθυρίζουσα τι ἐν φωνῇ ἠδεῖα
Τὰ ὄμματά της ἔφερον τοῦ οὐρανοῦ τὸ χρῶμα
Τί ἔκστασιν ὑψίστατο σφριγὸν τ' ὄρατον σῶμα!
Ἦ ἐφώτιζε σέλας γλυκὺ τὸ θεῖον τῆς τὸ βλέμμα
Καὶ μαγευμένον μ' ἔσυρε πλησίον τῆς ἡμέρα.

Τυφλώττων καὶ περιπαθῆς ἐστήριξα τὸ στήθος
Καὶ τὸ ἠσθάνθη συμπαθῶς ὀγκούμενον καὶ πάλλον.
Ἦ ἔρωσ ἤγειρε παλμῶν ἐν τῇ καρδίᾳ πλῆθος
Καὶ εἰς ἐρώτων ἡ ψυχὴ ἐσύρετο τὸν σάλον.
Ἦ χίλιαι ἀκτίνες του γύρω διασπαρεῖσαι
Ἦ εἰς κατόπτρῳ ἐν τῇ ψυχῇ εἰσέδουσαν θλασθεῖσαι.

Ἦ εἰξενρον τὸ βλέμμα μου τοῦ δύναμαι, εἰς ποῖον
Χώραν νὰ στρέψω χωρὶς σὲ ἔρωσ νὰ διακρίνω
Καὶ νὰ γευθῶ τὴν ἠδονὴν, ἢν ἤδη ἔτι πίνω
Καὶ ἢν θὰ φέρω ἐν ἐμοὶ ὡς ἱερὰν ἐστία!
Ἦ ἐν τῇ τυκτὶ τοῦ μῆματος ὡς ἐν φωτὶ τὸ φάσμα
Τὸν ποιητὴν ἀκολουθῶν τὸ ἴδιόν του ἄσμα
Ὅθτω καὶ σὺ αἰδῶνι μὲ συνοδεύεις, ἔρωσ,
Εἰς ἔπιου καὶ ἂν στραφῶ τοῦ κόσμου τούτου μέρος.

Ἐν Καλάμει 1879.

Δημήτριος Μπενῆ Φάλης

ΜΕΤΑ ΔΕΚΑ ΕΤΗ

Ποσάκις ἄλλοτε εἶδὼ σφριγῶδες νεανίας,
παρὸν καὶ μέλλον θεωρῶν ὡς ἐνανθῆ τοπία
Εἰσῆλθε μεθ' ἄρτων παλμῶν τῆς νέας ἡλικίας
καὶ ἔστεψε τὰ στήθη του μὲ ῥόδα καὶ μὲ ἴα!

Ἦ ἂν ἄρθος ἔς ἄρθος εὐχαρις ὡς χρυσαλὶς ἐπέτα
καὶ κατωσφραῖνετο τὸ ἐν, καὶ ἔδρεπε τὸ ἄλλο
Ἦ ἐπὶ τῆς δρόσου τοῦ χροῦς, τὸν βίον ἐμελέτα
ξένος εἰς τὸν πολύστονον τῆς δυστυχίας σάλον.

Ἦ ὁσάκις ἄρθη δρέποντα τὸν ἔστεψεν ἡ δύσις
καὶ ἔνθους ἐξ ἐμπνεύσεως προσβλέπων τὴν σελήνην
Ἦ ἀπῆρχετο μετὰ παλμῶν, μ' ἄρῆτους συγκινήσεις
νὰ δώσῃ τὰς ἐνώδεις του μερσίνας εἰς ἐκείνην.

Ἦ ἄλλ' ἤδη... Μοῖρα ἀπηγῆς!... ἀθλία Εἰμαρμένη!...
ἔπεσε τ' ἄρθος μαρμαρῆν εἰς γαῖρον καταγίδα...
Τὸ σκότος καὶ ἡ συμφορὰ ὡς σὺντροφος τῷ μένει,
καὶ ἔχει τὸν ἀπελπισμὸν ὡς μόνην του εἰπίδα.
Ἦ ὀτλήμων!... οὐδ' ἐν ἄρθος κᾶν ὡς ἄλλοτε δὲν κόπτει...
λυπεῖται μὲ τοὺς στόνοντες του σκληρῶς μὴ τὸ μολύνῃ
Ἦ ὅπου βαδίσῃ εἰς πικρὰν ἀγάμνησιν προσκόπτει,
καὶ εἰς μνημόσυνον αὐτῆς, ἐν δάκρυν τότε χύνει.
Ἐν τῷ βοτανικῷ κήπῳ 15 Ἰουλίου 1884.